

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Vojtěch Čivrný

**Trestný čin nebezpečného vyhrožování dle § 353
trestního zákoníku**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Katedra: Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): [21. 10. 2022]

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 127 859 znaků včetně mezer.

Vojtěch Čivrný

V Praze dne 21. 10. 2022

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Lukáši Bohuslavovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a vstřícnost při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za trpělivost a podporu v průběhu celého mého studia.

Obsah

Úvod.....	6
1 Náhled do historie právní úpravy nebezpečného vyhrožování.....	8
1.1 Stručné shrnutí vývoje trestního práva do roku 1852.....	8
1.2 Zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích.....	9
1.3 Právní úprava po vzniku Československé republiky.....	11
1.4 Stručná komparace s vývojem slovenské trestněprávní úpravy po rozdělení Československé republiky.....	16
2 Trestný čin nebezpečného vyhrožování dle současné právní úpravy České republiky.....	18
2.1 Skutková podstata trestného činu nebezpečného vyhrožování.....	19
2.1.1 Objekt.....	21
2.1.2 Objektivní stránka.....	22
2.1.2.1 Usmrcení, těžká újma na zdraví a jiná těžká újma.....	23
2.1.2.2 Důvodná obava jakožto neurčitý právní pojem.....	25
2.1.3 Subjekt.....	30
2.1.4 Subjektivní stránka.....	32
2.2 Kvalifikované skutkové podstaty.....	33
2.2.1 Spáchání jako člen organizované skupiny.....	33
2.2.2 Spáchání na dítěti či těhotné ženě.....	35
2.2.3 Spáchání se zbraní.....	35
2.2.4 Spáchání na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti.....	36
2.2.5 Spáchání na zdravotnickém pracovníkovi či na jiném v obdobném postavení.....	37
2.3 Sankce za spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování.....	38
2.3.1 Trest odnětí svobody.....	39
2.3.2 Trest zákazu činnosti.....	41
2.3.3 Ostatní druhy trestů.....	42
2.4 Vyhrožování jako přestupek proti občanskému soužití.....	43
2.5 Nebezpečné vyhrožování ve světle kriminalistické statistiky.....	44
3 Trestný čin nebezpečného vyhrožování ve světle komparace.....	46
3.1 Komparace přečinu nebezpečného vyhrožování k jemu blízkým ustanovením.....	46
3.1.1 Vztah k přečinu nebezpečného pronásledování dle § 354 odst. 1 písm. a) TZ.....	46
3.1.2 Vztah k přečinu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 TZ.....	48
3.1.3 Vztah k trestnému činu vydírání dle § 175 TZ.....	49
3.1.4 Vztah k trestným činům vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci dle § 324 TZ a vyhrožování s cílem působit na úřední osobu dle § 326 TZ.....	50

3.1.5	Vztah k trestnému činu loupeže dle § 173 TZ	52
3.2	Komparace přečinu nebezpečného vyhrožování k vybraným zahraničním právním úpravám téhož deliktu	54
3.2.1	Komparace s německou právní úpravou	54
3.2.2	Komparace se švýcarskou právní úpravou	56
3.2.3	Komparace s rakouskou právní úpravou	57
Závěr	.....	61
Seznam zkratk	.....	64
Seznam použitých zdrojů	.....	65
Abstrakt	.....	69
Abstract	.....	70

Úvod

Trestný čin nebezpečného vyhrožování a jeho zakotvení v trestním právu hmotném má na území současné České republiky poměrně bohatou historii, když jemu odpovídající samostatná skutková podstata existovala již v polovině 19. století. Toto téma mě jakožto autora této práce zaujalo z vícero důvodů, hlavním z nich však byl zájem o prozkoumání historické právní úpravy ve vztahu k tomuto trestnému činu, a především pak náhled do judikaturní praxe při jeho posuzování a rozhodování o vině a trestu za jeho spáchání.

Tato práce si klade za cíl ve své první kapitole nejdříve přiblížit historický vývoj právní úpravy tohoto trestného činu. První podkapitola nabídne stručné a obecné shrnutí vývoje trestního práva na našem území do roku 1852, ta následující pak již bude věnována konkrétní právní úpravě v zákoně č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích. Třetí podkapitola popíše vývoj nebezpečného vyhrožování po vzniku Československé republiky a bude se zabývat především jeho úpravou v zákonech č. 86/1950 Sb., trestní zákon a zákonem č. 140/1961 Sb., trestní zákon. První kapitola pak bude zakončena stručnou komparací s vývojem slovenské právní úpravy po rozpadu Československa.

Druhá kapitola této práce bude věnována současné právní úpravě nebezpečného vyhrožování v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Její první tři podkapitoly pojednají o základní skutkové podstatě a jejích jednotlivých obligatorních znacích, stejně jako o skutkových podstatách kvalifikovaných a sankcích, které lze za spáchání nebezpečného vyhrožování pachateli udělit. Předmětem dalších podkapitol pak bude právní úprava vyhrožování jako přestupku proti občanskému soužití, jakož i určité statistické údaje.

Třetí kapitola poslouží ke komparaci trestného činu nebezpečného vyhrožování s některými jinými příbuznými trestnými činy a k vyzdvihnutí hlavních rozdílů, kterými se tyto odlišují. Dojde též ke komparaci české právní úpravy nebezpečného vyhrožování se zahraničními právními úpravami téhož deliktu a k poukázání na některé instituty v nich obsažené, které by mohly posloužit jako inspirace pro zlepšení právní úpravy tuzemské.

Při zpracování této práce budu vycházet především z učebnic trestního práva hmotného, odborných článků a z komentářové literatury k jednotlivým relevantním zákonům, stejně jako z důvodových zpráv k nim. Pracovat budu též s relevantní judikaturou, vybranými elektronickými zdroji a určitými statistickými údaji.

V souladu s rozdělením této práce do jednotlivých kapitol lze tedy za její cíle označit nejprve poskytnutí vhledu do historického vývoje trestněprávní úpravy problematiky vyhrožování a následně pak posouzení a detailní rozbor právní úpravy současné, včetně jejího porovnání

s úpravami zahraničními. Nedílnou součástí tohoto cíle je pak zaujetí kritického postoje k tuzemské i zahraniční právní úpravě, jakož i zamyšlení nad úvahami de lege ferenda. Kromě výše zmíněného je hlavním cílem této práce rozšíření okruhu fundovaných zdrojů k problematice trestného činu nebezpečného vyhrožování, jelikož v odborné literatuře se nenachází příliš mnoho pramenů, z nichž lze při zkoumání této tematiky čerpat potřebné informace. Tato práce tedy poslouží k rozšíření základny takových relevantních zdrojů, jakož i k přitážení pozornosti k tomuto zajímavému tématu.

1 Náhled do historie právní úpravy nebezpečného vyhrožování

1.1 Stručné shrnutí vývoje trestního práva do roku 1852

Právní úprava trestního práva v českých zemích byla v období feudálního absolutismu značně roztržštěná, a to především v důsledku existence jednotlivých společenských vrstev. Městské právo se tehdy řídilo Koldínovým zákoníkem, vydaným v roce 1579 pod názvem *Práva městská království Českého*, zatímco právo zemské podléhalo režimu *Obnoveného zřízení zemského*, které kladlo značný akcent na co nejvyšší ochranu panovníka jakožto hlavního představitele státu.¹

Další vývojová etapa trestního práva a zrod práva, jež lze označit za „moderní“, se pojí s vládou Josefa I. Habsburského v počátcích 18. století. Tehdy došlo k vydání tzv. *Constitutio Criminalis Josephina*, prvního samostatného trestního zákoníku na území současné České republiky, jenž však vůči dosavadním normám působil pouze podpůrně a plnil tak především funkci zastřešovací. K úplnému nahrazení dosavadní právní úpravy došlo až v šedesátých letech 18. století za vlády Marie Terezie, a to přijetím *Constitutio Criminalis Theresiana*. Tento komplexní trestní zákoník však nebyl na svou dobu nijak pokrokovým, naopak trpěl závažnými nedostatky. Nejen že byl vystavěn na retributivním pojetí trestu, tedy vnímání trestu jakožto prostředku msty či odplaty za spáchání trestného činu, nadto ani nerespektoval zásadu přiměřenosti ukládané sankce, jelikož často absentovala úměrnost mezi uloženým trestem a závažností daného trestného činu pro společnost. Theresiana taktéž neustoupila od zakotvení krutých a ponižujících druhů trestů jako např. upalování a zahrabávání zaživa, přičemž nerespektovala ani zásadu *nullum crimen sine lege*, umožňovala tedy stíhat pachatele i za jiné jednání než to popsáno v zákoně, pokud bylo nebezpečné pro svou „zločinnost a pohoršlivost“.²

Teprve za vlády Josefa II. došlo ke kodifikaci trestního práva způsobem respektujícím trestněprávní zásady, vyplývající nejen z osvícenské filozofie, ale též z myšlenek Cesareho Beccarii nastíněných v jeho díle *O zločinech a trestech*. Všeobecný zákoník o zločinech a trestech za ně z roku 1787 byl kvalitním hmotněprávním kodexem, upustil od stíhání trestných činů jako

---

¹ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. České právní dějiny. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8, str. 492

² MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1., str. 197

čarodějnictví či manželské nevěry a od přehnaně krutých druhů trestů, přičemž zakotvoval také trestnost pokusu trestného činu nebo podmínky zániku trestní odpovědnosti.³

Tento pozitivní vývoj kodifikace trestního práva pokračoval v roce 1803 vydáním *Zákoníku o zločinech a těžkých policejních přestupcích*. V něm došlo k převzetí většiny příznivých změn zavedených předchozím zákoníkem, ať už jde o vyloučení trestní odpovědnosti pro nepřičetnost či nedostatek věku nebo zakotvení trestnosti pokusu, pomoci a návodu. Ve světle své doby šlo o velmi pokročilý a zdařilý kodex a jako takový položil na dlouhou dobu základ pro rakouské a později i československé trestní právo hmotné.⁴

1.2 Zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích

Začátkem druhé poloviny 19. století, konkrétně dnem 27. května 1852, došlo k další rekodifikaci trestního práva hmotného vydáním nového trestního zákoníku, ačkoliv po stránce obsahové šlo spíše o pouhou novelizaci předchozího zákoníku z roku 1803. Na rozdíl od svého předchůdce však rozlišoval nejen mezi zločiny a přestupky, ale též mezi přečiny, a navíc neobsahoval úpravu trestního práva procesního, kterou ponechal zvláštní úpravě.⁵

Zákoník se vnitřně dělil do dvou dílů, přičemž první díl sestával z 27 hlav pojednávajících o zločinech a díl druhý pak ze 14 hlav věnovaných přečinům a přestupkům. Byl to právě první díl tohoto zákoníku, konkrétně pak ust. § 99, který prvně zakotvil skutkovou podstatu nebezpečného vyhrožování jakožto samostatného trestného činu. Tato skutková podstata byla uvedena v hlavě deváté jako poslední ze třinácti případů spáchání zločinu veřejného násilí a obsahově byla částečně vymezena za použití odkazu na předcházející ustanovení téhož zákona pojednávající o vydírání. Předmětné skutkové podstaty byly definovány následovně:

„§ 98 m) Vydíráním

Dvanáctý případ: Zločinu veřejného násilí vydíráním dopustí se ten, kdo

a) osobě nějaké skutečné násilí učiní, aby ji přinutil k nějakému plnění, dopuštění neb opominutí, ač není-li čin jeho zločinem takovým, na který uložen jest trest těžší.

---

³ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8, str. 493

⁴ VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2., nezměn.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3506-4, str. 30-31

⁵ Tamtéž, str. 31

Pod touž podmínkou dopustí se téhož zločinu i ten, kdo

b) přímo nebo nepřímo, písemně nebo ústně, anebo jiným způsobem, udav jméno své nebo ne, v tom obmyslu někomu vyhrožuje ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetku, aby na ohroženém vynutil nějaké plnění, dopuštění neb opominutí, ač, je-li pohrůžka taková, že se jí může v tom, komu vyhrožováno, hledíc na okolnosti a osobní povahu jeho, nebo na důležitost zla, jímž bylo hrozeno, vzbuditi důvodná obava; bez rozdílu, namířeno-li zmíněné zlo proti ohroženému, proti rodině jeho a jeho příbuzným anebo proti jiným osobám pod ochranu jeho postaveným, a měla-li výhrůžka účinek čili nic.

§ 99 n) Nebezpečným vyhrožováním

Třináctý případ: Kdo pohrůžky v § 98 uvedené a takové, že se jí způsobem tam udaným vzbuditi může důvodná obava, užije i jen v tom obmyslu, aby osobu jednotlivou, obec neb okres uvedl ve strach a nepokoj, dopustí se zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním.“

Zločin nebezpečného vyhrožování představoval v citovaném zákoníku de facto vůči zločinu vydírání mírnější kvalifikovanou skutkovou podstatu. Obsahem výhrůžek musela být hrozba ublížením na těle, svobodě, cti nebo majetku a nebylo přitom rozhodné, zda směřuje vůči samotnému ohroženému nebo proti jeho rodině, příbuzným či jiným osobám pod jeho ochranou. Taková výhrůžka musela být způsobilá vzbudit v adresátovi důvodnou obavu, a to s ohledem na okolnosti případu, jeho osobní povahu nebo na důležitost zla, kterým mu bylo hrozeno. Vyhrožování muselo být nadto učiněno nikoliv se záměrem donutit jejího adresáta k nějakému konání či opomenutí, ale pouze v úmyslu uvést ho ve „ve strach a nepokoj“. Adresátem výhrůžky pak mohla být nejen jednotlivá konkrétní osoba, ale též obec nebo okres.

Problematice ukládání sankcí za spáchání dvou výše uvedených zločinů se věnovalo samostatné ustanovení § 100, které jako trest stanovilo těžký žalář v době trvání od šesti měsíců až do jednoho roku. Trest žaláře, vedle trestu smrti oběšením jako jeden ze dvou hlavních druhů možných sankcí za spáchání zločinu, se v souladu s § 14 dělil na dva stupně, přičemž první stupeň se označoval slovem žalář bez přídavku, druhý pak jako žalář těžký. Odsouzenému se ve výkonu těžkého žaláře povolovala rozmluva s jinými osobami nežli personálem věznice pouze ve zcela zvláštních a důležitých případech. Původní znění zákona specifikovalo výkon trestu těžkého žaláře

tak, že odsouzený měl okovy na nohou a byl v samovazbě.⁶ Trest žaláře mohl být navíc v souladu s § 19 různými způsoby zostřen, a to například postem (držením odsouzeného jen o vodě a chlebu), vykázáním na tvrdé lože (omezením odsouzeného na pouhé desky jakožto podložce při spánku) nebo uzavřením o samotě v temné komůrce.

Trestem těžkého žaláře v době trvání od jednoho roku až do pěti let měl být pachatel potrestán tehdy, jestli došlo ke spáchání zločinu za určitých přitěžujících okolností. Těmi bylo uvedení poškozeného „*po delší čas v trapný stav*“, vyhrožování „*vraždou nebo žhářstvím*“ či způsobením škody přesahující částku 60.000,- korun, nebo směřování výhrůzek vůči celým obcím nebo okresům.

Zákon o zločinech, přečinech a přestupcích nebyl jediným předpisem trestního práva hmotného platným na našem území v druhé polovině 19. století. Jeho úpravu doplňovaly dílčí zákony jako např. *zákon proti zahalečům a tulákům* z roku 1873, *zákon o trestech za maření exekuce* z roku 1883 nebo tzv. *Výpraskový patent*, nechvalně známé císařské nařízení č. 96/1854 Sb., které proslulo zakotvením možnosti zpřísnění uloženého trestu výkonem trestů tělesných. (Ačkoliv bylo ustanovení o tělesných trestech roku 1867 zrušeno, Výpraskový patent zůstal ve své omezené podobě v platnosti ještě několik let po vzniku Československé republiky.) Tyto zákony však nestanovily sankce za žádné jednání obdobné trestnému činu nebezpečného vyhrožování, jak jej nadefinovalo moderní trestní právo. Na přelomu 19. a 20. století započala diskuze o potřebě novelizace trestního zákoníku a jeho přizpůsobení novým poměrům, která vyvrcholila přijetím prozatímní osnovy v roce 1909 a osnovy vládní v roce 1912. K prosazení navrhovaných změn však nedošlo, a to především v důsledku vypuknutí první světové války.⁷

1.3 Právní úprava po vzniku Československé republiky

Vznik samostatné Československé republiky v roce 1918 pochopitelně vyvolal otázky ohledně platnosti dosavadních zákonů. Odpovědí na ně se stal zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, konkrétně pak jeho čl. 2, který stanovil, že: „*Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti.*“ Tato recepční norma tedy prolongovala platnost zákona o zločinech, přečinech a přestupcích z roku 1852 a ostatních vedlejších trestních

---

⁶ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8, str. 497

⁷ VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2., nezměň.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3506-4, str. 33-35

zákonů, avšak pouze na území českých zemí. Na Slovensku totiž do vzniku Československa i po něm platil uherský trestní zákon z roku 1878, přičemž tento právní dualismus byl nežádoucím jevem a vedl ke snahám o unifikaci trestního práva.⁸

Snahy o sjednocení a modernizaci trestního práva hmotného za trvání první Československé republiky kýžené výsledky nepřinesly. Za zmínku stojí pouze přijetí zákona č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, který zavedl určité nové skutkové podstaty trestných činů, jako např. úklady o republiku, zrada státního tajemství nebo urážka presidenta republiky. Právě ve vztahu ke zmiňované urážce presidenta republiky zakotvené v ust. § 11 tohoto zákona lze spatřovat určitou příbuznost s trestným činem nebezpečného vyhrožování, jelikož jeho skutková podstata v odstavci 1 zněla následovně:

„§ 11 Urážka presidenta republiky

Kdo před dvěma nebo více lidmi presidentu republiky nebo jeho náměstkovi na cti ublíží vyhružkou zlého nakládání nebo jiným hrubě zneuctívajícím projevem nebo ho uvede ve veřejný posměch, kdo pronese o něm obvinění, věda, že tím vážně ohrozí jeho čest, trestá se za přestupek vězením od osmi dnů do šesti měsíců.“

Prezident republiky byl v tomto případě postaven do role určitého speciálního hmotného předmětu útoku, jelikož právě on musel být adresátem výhrůžky zlého nakládání. Co konkrétně si má adresát této trestněprávní normy představit pod pojmem „zlého nakládání“ není objasněno ani v důvodové zprávě k příslušnému zákonu. Naplnění skutkové podstaty prvního odstavce daného zákonného ustanovení se stíhalo jakožto přestupek se sankcí vězení v délce trvání od osmi dnů do šesti měsíců. Určitou zajímavostí tak může být skutečnost, že výhrůžka zlého nakládání učiněná vůči presidentu republiky byla trestána mírnějším způsobem, nežli „obecné“ nebezpečné vyhrožování podle recipovaného trestního zákoníku z roku 1852. K tomuto však již důvodová zpráva nabízí určité osvětlení, když uvádí, že: *„Návrh (zákonu) nečiní z ochrany cti presidenta republiky snad nějaké crimen laesae majestatis, nýbrž obmezuje se pouze na takovou ochranu, již je nutně potřebí.“*⁹ Pro úplnost lze také poznamenat, že tyto dva příbuzné delikty se nejspíše

---

⁸ VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu. 2.*, nezměn.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3506-4, str. 36

⁹ LEPŠÍK Josef: *Zákon na ochranu republiky s důvodovou zprávou*, Praha: Nakladatel František Borový, 1923, str. 59

odlišovaly i svými objekty, když nebezpečné vyhrožování chránilo a stále chrání klidné občanské soužití, zatímco urážka presidenta republiky mířila spíše na ochranu cti presidenta a zabraňovala znevažování jeho úřadu.

Recipovaná právní úprava z předválečného období a spolu s ní i nezměněná podoba skutkové podstaty trestného činu nebezpečného vyhrožování tak přežily v platnosti po celou dobu existence první republiky a plnohodnotného nahrazení se dočkaly až po událostech tzv. vítězného února roku 1948, tedy převzetí moci ve státě komunistickým režimem.

Roztříštěnost právní úpravy nevyhovující potřebám nastolenému režimu byla hlavní motivací trestněprávní rekodifikační snahy v období právníkové dvouletky, jejímž výsledkem bylo vydání trestního zákona č. 86/1950 Sb. dne 12. července 1950.¹⁰ Změny doznal i trestný čin nebezpečného vyhrožování, jenž byl zakotven v hlavě třetí zvláštní části, konkrétně pak v § 185 TZ1950 mezi ostatními trestnými činy proti pořádku ve věcech veřejných. Obsah a znění jeho skutkové podstaty bylo následující:

„Kdo v úmyslu vzbudit alespoň u části obyvatelstva nějakého místa strach nebo nepokoj vyhrožuje, že způsobí obecné nebezpečí (§ 190), bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“

Adresátem výhrůžek nemohla být pouze individuálně určená osoba, nýbrž rovnou část obyvatelstva nějakého místa. Tou se v souladu s komentářovou literaturou rozuměl *„větší počet obyvatelů v dotčeném místě, podle jakéhokoliv seskupení, např. příslušníků určité národnosti nebo náboženství, určitého povolání nebo věku anebo prostě větší počet obyvatelů i bez zvláštního zájmového seskupení“*.¹¹

Obsah výhrůžek byl zákonodárcem konkretizován pomocí odkazu na pojem obecného nebezpečí obsažený v § 190 TZ1950, jehož způsobením musel pachatel vyhrožovat. Rozumělo se jím vydání lidí v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví, jakož i vydání cizího majetku v nebezpečí škody velkého rozsahu. Dle komentářové literatury bylo obecné nebezpečí způsobeno takovým jednáním, jehož škodlivé účinky nemůže pachatel vlastními silami již zvládnout a takto vzniklé nebezpečí mělo často známky určité živelnosti. Ohledně množství lidí vydaných v obecné

---

¹⁰ BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7, str. 561

¹¹ GLOGAR, R. a kol.: *Trestní zákon. Komentář*. Praha: Orbis, 1958, str. 367

nebezpečí pak nebylo pro účely naplnění skutkové podstaty blíže specifikováno, o jaký přesný počet osob by se mělo jednat.¹²

Oproti dosavadní i současné úpravě neoperovala skutková podstata s pojmem důvodné obavy, naopak komentářová literatura výslovně uváděla, že trestný čin nebezpečného vyhrožování byl dokonán samotným vyhrožováním a bylo tak nerozhodné, zda skutečně došlo ke vzbuzení strachu či nepokoje u části obyvatelstva či nikoliv.¹³

Na podobě úpravy trestného činu nebezpečného vyhrožování nic nezměnila ani poměrně rozsáhlá novela trestního zákona z roku 1956 (zákon č. 63/1956 Sb.) a další kapitola jeho vývoje je tak spojena až s vydáním nového trestního zákona č. 140/1961 Sb., jenž nabyl účinnosti dne 1. ledna roku 1962. V původním znění tohoto zákona nebylo nebezpečné vyhrožování jako samostatný trestný čin vůbec zavedeno, přičemž nejbližší se jeho dosavadnímu obsahu blížila úprava trestného činu vyhrožování nebo použití násilí v ust. § 196 TZ1961. Skutková podstata podle prvního odstavce však před výhrůzkami chránila pouze skupinu obyvatel a nikoliv jednotlivce, zatímco odstavce druhý postihoval výhrůžky učiněné v konkrétní pohnutce pachatele, tedy vůči osobám s určitým politickým přesvědčením nebo příslušníkům nějakého národa či etnické skupiny a vyznání. Nadto tyto skutkové podstaty nijak neoperovaly s klíčovým pojmem nebezpečného vyhrožování – důvodnou obavou. Obsahově tedy tato ustanovení odpovídaly spíše současné úpravě přečinu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 TZ. Vyhrožování učiněné bez takové pohnutky pak bylo postihováno pouze jako provinění proti socialistickému soužití podle § 19 písm. a) zákona o místních lidových soudech (zákon č. 38/1961 Sb.) a § 38 písm. a) zákona o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku (zákon č. 60/1961 Sb.). Provinění bylo zákonem o místních lidových soudech definováno jako *„zaviněné jednání uvedené v tomto zákoně (...), kterým byl porušen socialistický právní řád v takové míře, že to ohrožuje nebo poškozují zájmy společnosti nebo práva a oprávněné zájmy jednotlivce, jestliže vzhledem k okolnostem případu, k osobě provinilého občana a následkům jeho jednání nedosahuje stupně společenské nebezpečnosti trestného činu“*.¹⁴ Je tedy zřejmé, že provinění bylo mírnějším stupněm protiprávního jednání, přičemž československé trestní právo tehdy znalo i přestupky, definované zákonem o úkolech národního výboru při zajišťování socialistického pořádku v jeho ust. § 6 odst. 1 následovně: *„Přestupkem je zaviněné jednání (...),*

---

¹² GLOGAR, R. a kol.: Trestní zákon. Komentář. Praha: Orbis, 1958, str. 490

¹³ Tamtéž, str. 476

¹⁴ Viz § 15 odst. 1 zákona č. 38/1961 Sb., o místních lidových soudech

*pokud se tím ztěžuje plnění úkolů státní správy, ruší veřejný pořádek nebo socialistické soužití občanů, nejde-li o provinění nebo o trestný čin.*¹⁵

Nebezpečné vyhrožování bylo jako trestný čin znovu zakotveno až dne 1. srpna 1965 v důsledku novely trestního zákona (zákon č. 56/1965 Sb.), a to v § 197a TZ1961 pod názvem Vzbuzení důvodné obavy. Důvodová zpráva k této novele vysvětluje potřebu jejího přijetí následovně: „*Občanské soužití nutno účinně chránit proti pachatelům nebezpečného vyhrožování, spočívajícího v hrozbě nebezpečným útokem na život nebo zdraví jiného, i pokud pohnutka hrozby je jiná, než předpokládá § 196 a 197. Nebezpečnost pro společnost takových výhrůžek je s ohledem na to, čím se vyhrožuje, podstatně vyšší než výhrůžek postižitelných podle 19 písm. a) zák. č. 38/1961 Sb., 38 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb.*“¹⁶

Konkrétní znění této skutkové podstaty pak bylo následující:

„(1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti.“

Jedinou odlišnost základní skutkové podstaty od současné právní úpravy tak lze spatřovat v sankci, když jako alternativní druh trestu k trestu odnětí svobody byl zvolen trest peněžitý namísto trestu zákazu činnosti. Pro srovnání lze uvést, že v posledním roce účinnosti tohoto zákona bylo možné v souladu s § 53 odst. 1 TZ1961 uložit pachateli peněžitý trest v rozmezí od 2000 Kč do

---

¹⁵ K otázce bipartice, resp. tripartice trestných činů v předmětem období srov. např. Z. Beerová - Místní lidové soudy na Jablonecku: „Ačkoliv např. Tomáš Gřivna (GŘIVNA, Tomáš. Trestní právo hmotné - trestní právo a jeho vztah k jiným právním oborům. BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. Komunistické právo v Československu. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, s. 556.) pracuje pouze s biparticí trestný čin – provinění, kde přestupky chápe zřejmě jen ve smyslu správních deliktů; tripartitní dělení je přesnější i vzhledem k tomu, jak blízko jednotlivé delikty stály, resp. jak silně záleželo a) na posouzení místního lidového soudu, zda se „již“ jedná o provinění či pouze přestupek, b) na skutečnosti, zda v místě či na pracovišti byl zřízen MLS či věc projednával národní výbor. Současně však platilo, že není-li v obci či na pracovišti ustanoven místní lidový soud, řeší protiprávní jednání, která by byla jinak proviněními dle zákona o MLS, národní výbor.“

¹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 56/1965 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 140/1961 Sb.

5 000 000 Kč. Jediné kvalifikované skutkové podstatě ve druhém odstavci a okolnostem jejího přijetí se bude tato diplomová práce ještě věnovat.¹⁷

1.4 Stručná komparace s vývojem slovenské trestněprávní úpravy po rozdělení Československé republiky

Po zániku Československa zůstal zákon č. 140/1961 Sb. po určitou dobu v platnosti v obou nově vzniklých samostatných republikách, ta Slovenská se však ke komplexní rekonstrukci trestního práva odhodlala dříve, když počátkem roku 2006 vstoupily v účinnost nový trestní zákoník a trestní řád (zákony č. 300/2005 Z.z. a 301/2005 Z.z.).

Trestný čin nebezpečného vyhrožování je obsažen v § 360 slovenského trestního zákoníku a jeho skutková podstata je definována následovně:

„(1) Kto sa inému vyhráza smrťou, ťažkou ujmov na zdraví alebo inou ťažkou ujmov takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) závažnejším spôsobom konania,

b) na chránenej osobe,

c) preto, aby inému zmaril alebo sťažil uplatnenie jeho základných práv a slobôd,

d) z osobitného motívu, alebo

e) verejne.“

Znění základní skutkové podstaty zůstalo vůči TZ1961 téměř beze změny, když jedinou odlišností jak od starého trestního zákona, tak od současné české trestněprávní úpravy je absence výslovného stanovení alternativního druhu trestu vůči trestu odnětí svobody, výrazně se však odlišují skutkové podstaty kvalifikované. Třemi okolnostmi podmiňujícími použití vyšší trestní sazby jsou: (i) spáchání trestného činu závažnějším způsobem konání, (ii) na chráněné osobě a (iii) ze zvláštního motívu, přičemž tyto pojmy jsou zákonem definovány pomocí taxativních výčtů obsažených v § 138 až 140. Závažnějším způsobem konání se tedy rozumí např. spáchání trestného

---

¹⁷ Viz kapitola 2.2.4 této práce

činu se zbraní, po delší čas, surovým nebo trýznivým způsobem či lstí, chráněnou osobou je mimo jiné dítě, těhotná žena, blízká osoba či osoba vyššího věku, zatímco pod pojmem zvláštní motiv je zapotřebí si představit např. spáchání trestného činu na objednávku či z pomsty. Zbývajícími dvěma kvalifikovanými skutkovými podstatami jsou spáchání trestného činu veřejně a proto, aby jinému zmařil nebo ztížil uplatnění jeho základních práv a svobod.

2 Trestný čin nebezpečného vyhrožování dle současné právní úpravy České republiky

Z hlediska systematiky zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, lze trestný čin nebezpečného vyhrožování nalézt v ust. § 353, tedy v desáté hlavě jeho zvláštní části mezi trestnými činy proti pořádku ve věcech veřejných, konkrétně pak v díle pátém. V rámci tohoto uspořádání ho tedy lze označit za jeden z trestných činů narušujících soužití lidí. Členění trestných činů do jednotlivých hlav a dílů zvláštní části TZ je založeno na různých druzích objektů trestných činů, přičemž do popředí jsou zde staveny především hodnoty jako život člověka, jeho zdraví, tělesná integrita, osobní svoboda, důstojnost a další. Pořadí jednotlivých hlav zvláštní části TZ je tedy postaveno na odstupňování důležitosti těchto jednotlivých hodnot, a proto v hlavě první nalezneme trestné činy proti životu a zdraví, v hlavě druhé trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství a hlava třetí pak obsahuje trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.¹⁸ Tento způsob nazírání na důležitost jednotlivých chráněných hodnot se výrazně odlišuje od koncepce stanovené v TZ1950 a TZ1961, které do středu pozornosti a tudíž též do hlav prvních jejich zvláštních částí postavily trestné činy proti republice, a to v souladu se socialistickou ideologií kolektivismu.¹⁹ Z pohledu systematiky zvláštní části TZ je tedy zřejmé, že přečin nebezpečného vyhrožování, zařazený do hlavy desáté, nepatří mezi nejzávažnější trestné činy v tomto zákoníku zakotvené. Tato skutečnost však v žádném případě neimplikuje jeho redundanci, jelikož i udržování pořádku ve věcech veřejných stanovením trestných činů, které ho ohrožují, je důležitým prvkem stability státního zřízení. Potírání škodlivých jevů v rámci společenských vztahů a vzájemné udržování respektu jednotlivců vůči jejich individuálním právům a svobodám je totiž jedním ze základních předpokladů existence demokratického právního státu.²⁰

Jak již bylo zmíněno výše, trestný čin nebezpečného vyhrožování je z hlediska trestněprávní teorie považován za tzv. přečin, a to v souladu s § 14 TZ. Byl to právě TZ, který zavedl tímto ustanovením tzv. bipartici trestných činů, tedy jejich dělení na přečiny a zločiny. Za přečiny se dle předmětného ustanovení považují všechny trestné činy nedbalostní, a navíc také ty úmyslné, za jejichž spáchání hrozí pachateli trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Mezi

---

¹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

¹⁹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jirí HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 602

²⁰ Tamtéž, str. 859

tyto se tak pochopitelně zařadí i trestný čin nebezpečného vyhrožování, jelikož nejpřísnějším trestem, který může být za jeho spáchání pachateli uložen, je nepodmíněný trest odnětí svobody na 3 roky. Druhý typ trestného činu představují zločiny, jejichž okruh je vymezen negativně – jsou za ně považovány všechny trestné činy, které nejsou přečiny. Zvláštní podkategorií zločinů jsou pak zvláště závažné zločiny, a i ty jsou zákonodárcem definovány pomocí stanovení požadované sankce a formy zavinění. Dle § 14 odst. 3 TZ jsou za ně považovány ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Toto rozdělení zločinů na zvláště závažné a „ostatní“ však nijak neodporuje zásadě bipartice trestných činů. Ohledně aplikace těchto pojmů v rámci TZ pak platí, že pokud zákon hovoří o zločinu, může mít na mysli též jeho subkategorii zvláště závažného zločinu, opačně tomu však být nemůže.²¹ Důvodová zpráva k TZ pak k bipartici trestných činů uvádí následující: „*Pojem trestného činu bude zachován jako nadřazený termín. Bipartice bude vycházet z odstupňované typové závažnosti soudně trestných jednání (trestných činů) vyjádřené trestní sazbou. (...) Tato kategorizace trestných činů rozšíří prostor pro uplatnění alternativ a odklonů a pro diferenciaci trestních sankcí. Navržená kategorizace se odrazí i v trestním procesu a bude základem pro vytvoření různých typů řízení, příslušnosti soudů, vymezení řízení před samosoudcem, používání odklonů a dalších institutů trestního řízení. V podstatě standardní trestní řízení bude konáno o zločinech, u přečinů budou převažovat zjednodušené formy řízení, odklony a alternativní řešení, včetně širokého uplatnění prostředků probace a mediací.*“²²

2.1 Skutková podstata trestného činu nebezpečného vyhrožování

Skutkovou podstatou trestného činu se rozumí určitá právní forma vyjadřující typové znaky trestného činu uvedené v trestním zákoně a je považována za jeden z formálních znaků trestného činu. Skutková podstata zpravidla sestává z tzv. obligatorních znaků, jimiž se rozumí objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka, přičemž tyto nemusí být vždy vyjádřeny přímo v dispozici právní normy. Význam skutkové podstaty tedy spočívá zejména v důsledném vymezení podmínek trestní odpovědnosti za pomoci výčtu znaků trestného činu.²³ Jako další funkce

---

²¹ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 196

²² Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

²³ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 168-170

skutkových podstat lze pak označit odlišení jednotlivých trestných činů navzájem, jakož i vyjádření typové škodlivosti a závažnosti daného trestného činu pro společnost.²⁴

Kromě obligatorních znaků zmíněných výše obsahují často skutkové podstaty trestných činů též znaky fakultativní. Těmi se rozumí takové znaky, které se nemusí nacházet bezvýjimečně v každé skutkové podstatě, pokud se v ní však vyskytují, je k naplnění skutkové podstaty zapotřebí též splnění takového fakultativního znaku.²⁵ Jako příklad fakultativních znaků skutkové podstaty pak lze mimo jiné uvést sekundární objekt, hmotný předmět útoku, účinek trestného činu, prostředek jeho spáchání či jeho motiv.²⁶

Skutková podstata trestného činu nebezpečného vyhrožování je v ustanovení § 353 TZ vyjádřena následovně:

„(1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) vůči dítěti nebo těhotné ženě,

c) se zbraní,

d) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, nebo

e) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.“

---

²⁴ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 106

²⁵ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 171

²⁶ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 107

2.1.1 Objekt

Objektem trestného činu se rozumí určité společenské vztahy, zájmy a hodnoty chráněné trestním zákonem. Jde o teoretickou, abstraktní konstrukci, přičemž jako takový zpravidla není vyjádřen v zákoně a musí být dovozen výkladovou činností. Objekt trestného činu úzce souvisí s ochrannou funkcí trestního práva a v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe jsou jím vyjádřeny určité společenské vztahy, které zákonodárce považoval za základní, a tedy za hodné právní ochrany na úrovni trestněprávní.²⁷ Z pohledu trestněprávní nauky je dále zapotřebí rozlišovat mezi objektem obecným, rodovým a individuálním. Za obecný objekt se považují veškeré trestním právem chráněné hodnotové statky a zájmy v jejich vzájemném souhrnu, objekt druhový je pak vyjádřen především hodnotami vzájemně souvisejícími a příbuznými a úzce souvisí se systematickým dělením trestných činů do jednotlivých hlav a dílů zvláštní části TZ. Konečně objekt individuální znamená ty konkrétní statky a zájmy, jímž poskytuje ochranu každé dílčí ustanovení obsažené ve zvláštní části.²⁸

Zastřešujícím objektem celé hlavy desáté TZ, tedy objektem druhovým, je ochrana pořádku ve věcech veřejných. Tento pořádek ve věcech veřejných je pak konkretizován v rámci objektů jednotlivých dílů hlavy desáté, přičemž díl pátý chrání veřejný pořádek proti jednání, které hrubě narušuje soužití lidí, především poskytuje ochranu skupinám obyvatel i jednotlivci před násilnými útoky a vyhrožováním z rasistických či jiných xenofobních pohnutek a před vyvoláváním takových nálad v obyvatelstvu.²⁹ Nejužším způsobem je pak vyjádřen individuální objekt přečinu nebezpečného vyhrožování, jímž je zájem na klidném občanském soužití lidí, nenarušovaném nebezpečnými výhružkami.³⁰

Trestněprávní teorie navíc klade požadavek na rozlišování mezi objektem primárním a sekundárním. Hlavním objektem se rozumí ty nejdůležitější hodnoty přímo zasažené trestněprávně relevantním jednáním pachatele a tedy ty, k jejichž ochraně je předmětné ustanovení designováno především. Objektem vedlejším jsou pak ty statky trestným činem zasažené nepřímým, zprostředkovaným způsobem a jako takové nejsou považovány za znak skutkové podstaty, mohou

---

²⁷ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 176-177

²⁸ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 135

²⁹ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 837-838

³⁰ Tamtéž, str. 881

však hrát roli při individualizaci sankce ukládané pachateli.³¹ V případě přečinu nebezpečného vyhrožování si lze jako takový vedlejší objekt představit například psychické útrapy osob blízkých poškozenému, respektive zájem na ochraně před jejich vznikem.

2.1.2 Objektivní stránka

Druhým obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu je tzv. objektivní stránka. I ta se skládá z určitých nepominutelných znaků, které musí být přítomny v každé skutkové podstatě, a těmi jsou jednání, následek trestného činu a příčinný vztah mezi takovým jednáním a následkem. Pokud by jeden z těchto znaků objektivní stránky trestného činu chyběl, nebyla by objektivní stránka naplněna a nedošlo by ani ke vzniku trestní odpovědnosti.³²

Konkrétní objektivní stránka přečinu nebezpečného vyhrožování pak tedy spočívá ve vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu.³³ Vzhledem k výše uvedenému je tedy zřejmé, že z pohledu skladby objektivní stránky jakožto obligatorního znaku skutkové podstaty lze za jednání považovat vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou a za následek pak vzbuzení důvodné obavy u předmětu útoku, přičemž mezi takovým vyhrožováním a důvodnou obavou musí existovat příčinná souvislost, daný následek tedy musí vzniknout v důsledku předmětného jednání.

Objektivní stránka některých trestných činů obsahuje vedle znaků obligatorních též určité znaky fakultativní. Takovým fakultativním znakem je například hmotný předmět útoku, tedy ten skutečný konkrétní předmět, zvíře či člověk bezprostředně zasažený spácháním trestného činu.³⁴ V základní skutkové podstatě přečinu nebezpečného vyhrožování je tedy hmotným předmětem útoku konkrétní jednotlivec jakožto adresát učiněných výhrůžek, v jednotlivých kvalifikovaných skutkových podstatách jsou jimi pak postupně dítě a těhotná žena, svědek, znalec a tlumočník v souvislosti s výkonem jejich povinnosti a následně zdravotnický pracovník, potažmo jiná osoba v obdobném postavení.

---

³¹ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 181-182

³² ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 139-140

³³ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 881

³⁴ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 137-138

Dalšími fakultativními znaky objektivní stránky trestného činu jsou zvláštní způsob jeho spáchání či k němu použitý prostředek. Kvalifikovaná skutková podstata přečinu nebezpečného vyhrožování podle písm. a) předpokládá zvláštní způsob spáchání jako člen organizované skupiny a podle písm. c) pak použití zbraně jakožto prostředku použitého ke spáchání trestného činu.

2.1.2.1 Usmrcení, těžká újma na zdraví a jiná těžká újma

Usmrcením člověka se rozumí u živého člověka jakékoli zbavení jeho života, přičemž je nerozhodné, jakých prostředků je při něm použito, zda jde o jednání jednorázové nebo o jednání postupné a dlouhodobé.³⁵ Jednou z možností, jak naplnit skutkovou podstatu přečinu nebezpečného vyhrožování, je tedy počastovat jednotlivce výhružkou obsahující hrozbu zbavení ho jeho života.

Těžkou újmu na zdraví pak definuje přímo TZ ve svých výkladových ustanoveních, konkrétně v ustanovení § 122, jako vážnou poruchu zdraví nebo jiné vážné onemocnění. K tomu však TZ přidává podmínku, že taková těžká újma na zdraví musí odpovídat alespoň jednomu z taxativně vymezených typů v odstavci druhém téhož zákonného ustanovení, přičemž v konkrétním případě může nastat existence vícera těchto jednotlivých typů, a tudíž k jejich vzájemnému překryvu.³⁶ Těmito typy jsou tedy zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohydění, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy, nebo delší dobu trvající porucha zdraví. Pod poslední z uvedených typů, tedy delší dobu trvající poruchu zdraví, lze subsumovat jakoukoliv vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění, které by omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu šesti týdnů, přičemž se může jednat nejen o poruchu zdraví fyzického, nýbrž i psychického.³⁷ Výkladem a contrario lze tedy dojít k závěru, že výhružka obsahující hrozbu ublížením na zdraví, které by bylo laicky možno označit jako „prosté“, tedy nikoliv těžké, nezakládá trestní odpovědnost za přečin nebezpečného vyhrožování.

Život či zdraví člověka však nejsou jedinými hodnotami zasluhujícími ochranu před nebezpečnými výhružkami. Z toho důvodu zainkorporoval zákonodárce do skutkové podstaty

---

³⁵ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1457

³⁶ DRAŠTÍK, A. § 122. In: , DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-4-28]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu

³⁷ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1314; k tomu shodně např. i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 2. 7. 1980 sp. zn. 4 To 24/80

možnost výhružek jinou těžkou újmou. Takovou jinou těžkou újmou se rozumí újmy srovnatelné s důsledky, které zpravidla nastávají v případě usmrcení nebo těžké újmy na zdraví. Jiná těžká újma má být hodnocena též ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu s přihlédnutím i k tomu, jak subjektivně pociťuje újmu předmět útoku, tedy osoba, jíž je vyhrožováno. Jako vyhrožování jinou těžkou újmou lze tedy chápat též vyhrožování způsobením škody velkého rozsahu či výhružku újmou nemajetkové povahy (jako například vyhrožování usmrcením nebo těžkou újmou na zdraví osobě poškozenému blízké).³⁸

Pojem jiné těžké újmy lze nalézt též ve skutkové podstatě trestného činu vydírání podle § 175 TZ. Naplněním tohoto zákonného pojmu se zabýval mimo jiné i Městský soud v Praze, který v rozsudku sp. zn. 67 To 343/2015 ze dne 21. října 2015 stanovil následující: „*Pohrůžka jiné těžké újmy nemusí spočívat pouze v hrozbě způsobení újmy majetkové, újmy na cti, dobré pověsti, ale může směřovat i k rozvratu rodinného života a v takovém případě nepochybně i k existenční nejistotě a ztrátě jakéhokoli zázemí.*“³⁹ Vzhledem k příbuznosti obou těchto trestných činů a totožné formulaci zákonného znaku jiné těžké újmy se autor této práce domnívá, že výše uvedený závěr Městského soudu v Praze lze uplatnit též na problematiku přečinu nebezpečného vyhrožování.

V návaznosti na výše uvedené se pak nabízí otázka, zda předmětem či adresátem nebezpečného vyhrožování může být též právnická osoba, nebo zda ustanovení § 353 TZ chrání pouze osoby fyzické. Tato otázka není komentářovou literaturou ani judikaturou výslovně řešena ani zodpovězena. Jelikož je objekt tohoto trestného činu vyjádřen jakožto *zájem na ochraně jednotlivce proti některým závažným výhružkám*, je na zvážení, zda si pod pojmem jednatel lze představit určitou obchodní korporaci či jinou právnickou osobu. Ačkoliv je z pravidel logického usuzování zřejmé, že právnické osobě jakožto umělému konstruktu práva lze jen těžko vyhrožovat usmrcením či způsobením těžké újmy na zdraví, vyhrožování jinou těžkou újmou se naopak může jevit smysluplným, a to například ve formě újmy na dobré pověsti obchodní firmy. Úskalím by vzhledem k neživé povaze právnické osoby zajisté bylo posuzování, zda u ní došlo ke vzbuzení důvodné obavy. Jako řešení se nabízí obdobná myšlenková operace, na níž je v současnosti založena koncepce trestní odpovědnosti právnických osob, a to sice tzv. přičitatelnost jednání, která vychází z předpokladu, že ačkoliv je právnická osoba samostatným subjektem práva

---

³⁸ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3284

³⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. října 2015, sp. zn. 67 To 343/2015

způsobitelným k zaviněnému jednání, takové jednání je vždy učiněno osobou fyzickou. Lze si tak představit situaci, kdy bude docházet k posuzování vzbuzení obavy u člena statutárního orgánu dotčené právnické osoby, potažmo člena jiného orgánu, zaměstnance či jiné osoby uvedené v § 8 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

2.1.2.2 Důvodná obava jakožto neurčitý právní pojem

K naplnění objektivní stránky trestného činu nebezpečného vyhrožování je zapotřebí, aby vyhrožování proběhlo takovým způsobem, který u jeho adresáta vzbudí důvodnou obavu. Vzhledem ke značně abstraktnímu pojmu důvodné obavy zejména laická veřejnost není schopna tento pojem definovat v souladu se zřejmým úmyslem zákonodárce. Jde o takzvaný neurčitý právní pojem, tedy institut vlastní především právu správnímu, narazit na něj však lze i v ostatních právních odvětvích, a to včetně práva trestního.

Neurčitý právní pojem lze popsat například jako spojení několika slov, které jsou charakterizovány značnou nejasností a mnohoznačností, kdy takový neurčitý právní pojem zpravidla odpovídá určité množině předmětů, podmínek či situací, což má za následek jeho nejistý obsah.⁴⁰ Právnický slovník ho pak definuje následovně: „*Neurčité právní pojmy jsou ty, jejichž obsah nelze přesně jevově vymezit a dostatečně právně definovat. Jejich aplikace vždy závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě.*“⁴¹

Aplikaci slovních spojení odpovídajících neurčitým právním pojmům lze činit různými způsoby. Jedna z možností spočívá v interpretaci určitého pojmu pomocí legální definice, kdy dojde k vymezení jeho obsahu a rozsahu samotným zákonodárcem přímo v textu zákona. Z podstaty věci pak takový pojem ztrácí povahu neurčitého právní pojmu, jelikož již nenaplnuje jeho definiční znak nemožnosti dostatečného jevového vymezení a právního definování. Takový postup vede k odstranění případných nejasností a značně usnadňuje výkladovou činnost. Jako trestněprávně relevantní příklad lze užít pojmy obsažené a definované v hlavě osmé TZ, tedy výkladových ustanoveních. Zákonodárce zde přímo stanovuje, co si mají adresáti pod jednotlivými pojmy uvedenými v této části zákona představit. Příkladem lze zmínit ustanovení § 115 TZ, v němž jsou stanoveny tři způsoby, jimiž lze interpretovat pojem *svémocně vzdálení*. V případě výkladu skutkových podstat trestných činů operujících ve svých definicích s tímto pojmem lze za

---

⁴⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 151

⁴¹ HENDRYCH, Dušan a kol. Právnický slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009

užití výkladového ustanovení bezpečně konstatovat, při naplnění jakého protiprávního jednání dojde ke spáchání trestného činu.

Pojem důvodné obavy však nebyl zákonodárcem obdobně definován a vymezení jeho obsahu je tak zapotřebí provést jiným způsobem. Klíčovou roli v takovém případě sehrává rozhodovací praxe soudů. Důvodná obava se jakožto součást objektivní stránky skutkové podstaty trestných činů objevuje již v trestním zákoně z roku 1852, a to u trestných činů vydírání a nebezpečného vyhrožování podle ust. § 98 a § 99. Judikatura v této oblasti tak sahá výrazně do minulosti a jedním z prvních rozhodnutí, které se tomuto pojmu ve svém obsahu věnuje, je rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 9. září 1927. V tomto řízení se soud zabýval stížností odsouzeného pachatele trestného činu nebezpečného vyhrožování, jehož se dopustil vůči hajnému ve formě výhrůžných dopisů. Ve své stížnosti argumentoval tím, že nepostačuje způsobilost jeho pohrůžky vzbudit obavu v osobách poškozenému blízkých, naopak je prý zapotřebí, aby v poškozeném samém byly takové obavy skutečně vzbuzeny. K tomu pak podle stěžovatele nedošlo, poněvadž poškozený sám prohlásil, že o sebe strach neměl a jeho rodině ničím nebylo hrozeno.

Nejvyšší soud Československé republiky se však s jeho závěry neztotožnil a stanovil, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu nebezpečného vyhrožování se nevyžaduje, aby z učiněné výhrůžky u jejího adresáta či u osob po jeho ochranou skutečně došlo ke vzbuzení důvodné obavy. Postačí naopak objektivní způsobilost výhrůžky takovou důvodnou obavu vzbudit, a to vždy s přihlédnutím k osobní povaze poškozeného, jakož i k jeho poměrům a též k povaze a důležitosti zla, jímž mu bylo hrozeno. V odůvodnění rozhodnutí pak soud uvádí následující: *„Osobní neohroženost napadeného způsobilosti té nevylučuje, nýbrž vždy záleží na tom, zda při objektivním uvážení všech okolností má ohrožený důvod míti za to, že vyhrůžka bude splněna. Opačné stanovisko vedlo by k nemožnému důsledku, že by v konkrétním případě záviselo na osobním pocitu ohroženého, zda má se určitá pohrůžka trestati čili nic. Uváží-li se, že ohrožený, jemuž bylo opětovně hrozeno usmrcením, bydlí jako hajný o samotě mezi stráněmi a roklemi a vrací se ze služby pozdě v noci - dlužno říci, že i kdyby neměl pro svou osobu strachu, jak uvedl - mohl počítati s jistou pravděpodobností, že by neznámý pisatel ze msty mohl spáchat trestný čin i proti jeho rodině - třeba že v dopisech o ní výslovně nemluví.“*⁴²

Posouzení učiněných výhrůžek a jejich schopností vzbuzovat důvodnou obavu bude tak vždy záležet na konkrétních okolnostech každého individuálního případu. Soud by se měl s touto

---

⁴² Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, sp. zn. Zm I 253/27 ze dne 9. září 1927

otázkou v odůvodnění svého rozhodnutí vždy co nejobširněji vypořádat, přičemž tak v minulosti ne vždy činil. O tom svědčí například zpráva Nejvyššího soudu ČSSR o výsledcích prověrky činnosti dvou krajských soudů druhého stupně na trestním úseku projednaná a schválená v presidiu dne 25. 7. 1967. V ní Nejvyšší soud ČSSR v části II. vytkl krajským soudům absenci řádného odůvodnění, a to následujícím způsobem: „*V prověřovaných rozhodnutích krajských soudů, právě tak jako v rozsudcích okresních soudů těchto krajů, chybí odůvodnění, v čem spočívá "takový způsob" vyhrožování, ze kterého je třeba usuzovat na vzbuzení důvodné obavy, pokud někdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví, nebo jinou těžkou újmou. Způsob podobného vyhrožování musí být takové intenzity, která by důvodnost zejména vzhledem k osobě pachatele, jeho pověsti, povahovým vlastnostem, reagování v konfliktních situacích plně opodstatňovala.*“⁴³

V projednávaném případě tak Nejvyšší soud dospěl k závěru, že na problematiku bližšího odůvodňování je třeba zvláště dbát při zachování konzistentnosti rozhodovací praxe nižších soudů.

V dalším relevantním judikатурním případě se před Okresním soudem v Prešově projednávala obžaloba na muže, jenž v lednu 1970, ve svém bytě v Prešově, v podnapilém stavu vyvolal hádku se svou manželkou a vyhrožoval jí zabitím. Obžalovaný byl nejprve pravomocným rozsudkem uznán vinným z přečinu proti socialistickému soužití podle § 9 odst. 1 písm. a) tehdy účinného zákona č. 150/1969 Sb., o přečinech, a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 4 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Po stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti Slovenské socialistické republiky, byl tento rozsudek Nejvyšším soudem Slovenské socialistické republiky zrušen a věc byla přikázána zpět Okresní prokuratuře v Prešově k novému projednání s tím, že skutek má být nadále posuzován jakožto trestný čin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 197a TZ1961. V odůvodnění takového rozhodnutí je pak uvedené následující: „*Zistené okolnosti prípadu, najmä osoba obvineného, ktorý sa v minulosti opakovane dopustil násilných trestných činov, nadmerne požíva alkoholické nápoje a doma pácha výtržnosti, mali viesť súd k úvahe, či sa obvinený nedopustil svojím konaním závažnejšieho deliktu, konkrétne trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a Tr. zák. (...) Za tým účelom bolo potrebné vykonať ďalšie dôkazy, najmä výsluchom manželky obvineného, na okolnosť, aké konkrétne vyhrážky obvinený voči nej použil, ako sa pritom celkove správal, či nechytal do ruky nejake predmety a nenaznačoval tak*

---

⁴³ Zpráva o výsledcích prověrky činnosti dvou krajských soudů jako soudů druhého stupně na trestním úseku ze dne 25.7.1967, Prz 19/67 (uveřejněná pod č. IV/1967 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR)

*úmysel uskutočniť svoje hrozby alebo či nešlo len o hrozby, ktoré neboli vážne myslené apod. Mali byť vykonané aj dôkazy na objasnenie povahy obvineného v tom smere, či je schopný dopustiť sa v podnapilom stave násilného konania a či teda jeho hrozby mohli vzbudiť u manželky obvineného odôvodnenú obavu. V tomto smere mohlo prispieť k objasneniu veci najmä zoznámenie sa s obsahom trestných spisov o predchádzajúcich odsúdeniach obvineného, najmä zistenie, za akých okolností sa obvinený v minulosti dopustil násilných trestných činov.*⁴⁴ Jako relevantní hlediska pro hodnocení důvodnosti obav a schopnosti jejich vzbuzení tak soud označil konkrétní obsah daných výhrůžek, pachatelovo celkové chování v průběhu činu, jakož i jeho osobní povahu obecně.

Na výše uvedený závěr Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ohledně umocňování výhrůžek bráním předmětů do rukou pak mimo jiné navazuje i usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. 8 Tdo 254/2010. Tímto usnesením bylo zamítnuto dovolání obviněného proti odsuzujícímu rozsudku Krajského soudu v Brně jakožto soudu odvolacího ohledně shledání obviněného vinným za spáchání trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 197a odst. 1 TZ1961. Tohoto trestného činu se obviněný dopustil tak, že fyzicky napadl svou družku ve společně sdílené domácnosti, a to po předchozí hádce vyvolané tím, že poškozená chtěla sníst jeho jídlo. Následně jí vícekrát strhl k zemi, opakovaně ji udeřil do obličeje a též do ní kopal. Po skončení tohoto útoku uchopil do rukou svou pistoli ČZ 75B, k jejímuž držení měl potřebná veřejnoprávní oprávnění, tuto zbraň nabil a umístil ji na kuchyňský stůl. To vše pak doprovodil povytažením uzávěru zbraně a slovním komentářem, že měl poškozenou raději zabít než zmlátit, což u poškozené pochopitelně vzbudilo obavu o vlastní život.

Obsahem podaného dovolání obviněného byl především argument, že jeho jednání tak, jak bylo popsáno ve výrokové větě rozsudku soudu prvního stupně, nenaplní znak vyhrožování usmrcením. Podle něj totiž ve výrokové větě rozsudku absentovalo prokázání verbálního vyhrožování usmrcením poškozené a není z ní ani seznatelný obsah učiněné výhrůžky.

Nejvyšší soud ve svém rozsáhlém odůvodnění nakonec dospěl k závěru, že „znak „vyhrožování“ u trestného činu podle § 197a tr. zák. nelze úzce omezit jen na vlastní obsah slovního prohlášení, ale je potřeba ho vykládat ve spojení i s dalším konáním a projevy obviněného, jestliže je lze vnímat jako výhrůžky způsobilé vzbudit důvodnou obavu. Nevyžaduje se

---

⁴⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 14. 1. 1971, sp. zn. 3 Tz 119/70

proto, aby obviněný slovně formuloval výhrůžku jednoznačně tak, aby obsahovala konkrétní slova přímo vyjadřující vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou, pokud přitom činil úkony svědčící o možnosti, že by k usmrcení nebo způsobení jiné závažné újmy mohlo dojít, např. když přitom pronáší, že měl poškozenou raději zabít a že práh jeho bytu nikdo nepřekročí, a přitom natahuje spoušťový mechanismus u pistole.“⁴⁵

Nejvyšší soud ČR prokázal ve svém rozhodování v rámci této problematiky značnou konzistenci, když ve svém usnesení z července roku 2011 odmítl dovolání odsouzeného. Ten se dopustil přečinu nebezpečného vyhrožování tím, že v lednu roku 2009 namířil na svou partnerku střelnou zbraň a vyhrožoval ji zabitím, pokud neopustí společnou domácnost. Ačkoliv tohoto jednání zanechal poté, co si uvědomil absenci nábojů ve zbrani, u poškozené tímto mohlo dojít ke vzbuzení důvodné obavy z uskutečnění výhrůžek, a to především proto, že o měsíc dříve odsouzený tou samou zbraní dvakrát vystřelil do zdi ve sdílené ložnici v průběhu vzájemné hádky i přesto, že se v sousední místnosti nacházel jejich nezletilý syn. Odsouzený v obsahu svého dovolání namítal, že toto jeho předchozí jednání nebylo namířeno proti poškozené a nemělo za cíl nikomu ublížit. Nejvyšší soud se však ztotožnil s logikou soudu odvolacího a vyslovil závěr, že ačkoliv předchozí jednání odsouzeného z prosince roku 2008 nebylo namířeno proti poškozené, přesto jím dal najevo, že je schopen a ochoten střelnou zbraň doopravdy použít, což umocnilo schopnost jeho výhrůžek vzbudit u poškozené důvodnou obavu.⁴⁶

Při posuzování výhrůžky co do její způsobilosti vzbudit důvodnou obavu je zapotřebí taktéž zkoumat povahu vztahu mezi jejím původcem a adresátem. Nejvyšší soud ČR dne 17. března 1994 přezkoumával rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, jenž v nich dospěl k závěru, že obžalovaný naplnil znaky trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 TZ1961 tím, že vůči tehdejšímu předsedovi JZD pronesl výhrůžný výrok, že až to praskne, což bude již brzy, tak že budou viset na švestce. Soud došel k závěru, že ačkoliv to není ve skutkové podstatě tohoto trestného činu výslovně uvedeno, je k naplnění jeho objektivní stránky zapotřebí způsobilosti výhrůžky vyvolat u jejich adresátů důvodnou obavu. Kromě slovního obsahu daného výroku je pak zapotřebí reflektovat i celkové chování a vzájemné vztahy obou aktérů, kteří spolu dle svědků před i po události dobře vycházeli, a ačkoliv byli v době události oba silně rozčileni, nebral adresát výhrůžky předmětný výrok vážně. S ohledem na výše uvedené

---

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. 8 Tdo 254/2010

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 7. 2011, sp. zn. 8 Tdo 849/2011

následně dospěl senát Nejvyššího soudu ČR k závěru, že pronesená výhrůžka nebyla způsobilá vyvolat u adresátů obavu z jejího uskutečnění.⁴⁷

2.1.3 Subjekt

Subjektem trestného činu rozumíme jeho pachatele, tedy toho, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná, jak vyplývá z § 22 TZ. Aby došlo u konkrétního subjektu po spáchání trestného činu k nástupu trestní odpovědnosti, musí být splněny navíc ještě tzv. obecné znaky trestnosti, tedy dosažení určitého věku, existence přičetnosti a u mladistvých pachatelů navíc dosažení určité rozumové a mravní vyspělosti.⁴⁸

První podmínkou nástupu trestní odpovědnosti je tedy pachatelovo dovršení patnáctého roku svého věku, a to v době spáchání činu. V souladu s pravidly počítání času stanovenými v ust. § 139 TZ takové dovršení nastane teprve dnem, který následuje po dni pachatelových patnáctých narozenin.⁴⁹ Pojem přičetnosti jakožto druhého předpokladu trestní odpovědnosti pachatele není v TZ přímo definován, jeho ust. § 26 však stanovuje dva důvody, které přítomnosti přičetnosti zabraňují. Přičetnost tedy není dána v případě, kdy pachatel není v důsledku duševní poruchy, přítomné u něj v době spáchání činu, schopen rozpoznat protiprávnost svého jednání, nebo není schopen takové jednání ovládnout. Relativně obecný pojem duševní poruchy je pak konkretizován ve výkladových ustanoveních TZ jako nejen ta duševní porucha vyplývající z duševní nemoci, ale též hluboká porucha vědomí, mentální retardace, těžká asociální porucha osobnosti nebo jiná těžká duševní nebo sexuální odchylka. Zatímco přítomnost takto vymezené duševní poruchy lze považovat za kritérium biologické, pro učinění závěru o nepřičetnosti pachatele je zapotřebí zkoumat též hledisko psychologické, tedy zda došlo k nedostatku schopnosti rozumové nebo ovládací.⁵⁰ V případě mladistvých pachatelů pak zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže zavedl tzv. podmíněnou přičetnost, kdy je trestní odpovědnost podmíněna dosažením

---

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 1994 sp. zn. Tzn 57/93

⁴⁸ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 207-209

⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 196

⁵⁰ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 212-215

dostatečné rozumové a mravní vyspělosti mladistvého do takové míry, aby mohl rozpoznat protiprávnost jeho jednání a takové jednání ovládnout.⁵¹

Pachatelem přečinu nebezpečného vyhrožování se však může stát nejen osoba fyzická, nýbrž též osoba právnická. Dne 1. prosince 2016 totiž nabyl účinnosti zákon č. 183/2016 Sb., jenž výrazně změnil pojetí odpovědnosti právnických osob v zákoně č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Ten do té doby ve svém ust. § 7 obsahoval taxativní výčet trestných činů, jejichž spáchání se mohla právnická osoba dopustit, výše uvedenou novelou však došlo k opačnému nastavení tohoto ustanovení, když nově toto ustanovení uvádí negativní taxativní výčet trestných činů, které právnická osoba spáchat nemůže. Tato změna se výrazně dotkla též přečinu nebezpečného vyhrožování, který v původním pozitivním výčtu trestných činů nefiguroval, a tedy nemohl být spáchán právnickou osobou. Od prosince roku 2016 je situace opačná, jelikož přečin nebezpečného vyhrožování nepatří mezi trestné činy vyloučené ustanovením § 7 a právnická osoba se tak může stát jeho pachatelem. Zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 183/2016 Sb. v popisu cílového stavu uvádí následující: „*Cílem předmětného návrhu zákona je rozšířit katalog trestných činů obsažený v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim tak, aby bylo možné trestněprávně postihnout i ta jednání právnických osob, u kterých je to z povahy věci žádoucí.*“ Ačkoliv zákonodárci nelze upřít snahu o co největší rozšíření preventivně-represivní funkce zákona, což ostatně on sám ve výše zmiňované důvodové zprávě označuje za jednoznačný přínos navrhované právní úpravy⁵², zakotvení možnosti odpovědnosti právnických osob za přečin nebezpečného vyhrožování se s odstupem času a ve světle kriminalistické statistiky jeví redundantním. Přehledy o pravomocně vyřízených právnických osobách vydávané v rámci statistických listů soudních za roky 2017 až 2020 totiž ukazují, že pro přečin nebezpečného vyhrožování nebyla dosud žádná právnická osoba ani obžalována, natož pak odsouzena.⁵³

---

⁵¹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 486-488

⁵² Důvodová zpráva k zákonu č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

⁵³ Přehledy o pravomocně vyřízených právnických osobách podle paragrafů (odsouzených + vyřízených jinak) za roky 2017, 2018, 2019 a 2020; dostupné z webu.

2.1.4 Subjektivní stránka

Čtvrtým a posledním z obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu je subjektivní stránka. Ta staví do popředí a zkoumá psychiku pachatele, tedy jeho vnitřní vztah ke spáchanému trestnému činu a jeho znakům. Jelikož je trestní právo mimo jiné vybudováno na zásadě odpovědnosti za zavinění, která v případě jeho absence vylučuje nástup trestní odpovědnosti, je zavinění jakožto obligatorní znak subjektivní stránky velmi významným aspektem trestného činu. Z pohledu trestněprávní nauky se rozlišuje zavinění ve formě úmyslu a nedbalosti.⁵⁴

TZ ve svém § 13 odst. 2 stanovuje, že k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Jelikož v zákonném znění skutkové podstaty přečinu nebezpečného vyhrožování takové výslovné stanovení nenalezneme, platí, že k odpovědnosti za spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování je zapotřebí zavinění úmyslného. Je pak již zcela nerozhodné, zda jde o formu úmyslu přímého či nepřímého. Kritéria pro rozlišení mezi těmito dvěma formami úmyslu, potažmo i mezi oběma formami zavinění, nabízí znovu sám TZ ve svém ust. § 15. O jednání spáchané v úmyslu přímém jde tehdy, když pachatel chce způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, úmysl nepřímý pak nastává v případě, kdy pachatel ví, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, s tím je srozuměn. Pro účely rozlišení mezi úmyslem nepřímým a vědomou nedbalostí pak zákonodárce v druhém odstavci téhož zákonného ustanovení doplňuje, že výše uvedeným srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.

Povaha přečinu nebezpečného vyhrožování jakožto přečinu úmyslného vyplývá nejen z platné zákonné úpravy, ale též i z pravidel logického usuzování. Jen těžko si lze totiž představit situaci, kdy někdo druhému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví či jinou těžkou újmou a není přitom přinejmenším srozuměn s možností spáchání příslušného deliktu.

---

⁵⁴ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 232

2.2 Kvalifikované skutkové podstaty

Tato část práce se věnuje tzv. kvalifikovaným skutkovým podstatám přečinu nebezpečného vyhrožování. Ty se skládají ze znaků základní skutkové podstaty a nějakých dalších znaků, které typizují vyšší závažnost spáchaného trestného činu vůči společnosti. Tato kritéria závažnosti přitom mohou spočívat například ve způsobu provedení trestného činu, ve zvláštním postavení jeho pachatele či naopak ve specialitě předmětu útoku.⁵⁵

Již za účinnosti TZ1961 byla v důsledku požadavků evropského unijního práva, konkrétně Rezoluce Evropské unie o ochraně svědků v boji proti mezinárodní organizované kriminalitě ze dne 23. 11. 1995, vložena do tehdejšího ustanovení § 197a, jež obsahově odpovídalo nynější právní úpravě přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 TZ, kvalifikovaná skutková podstata postihující spáchání takového přečinu na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti. Ostatní kvalifikované skutkové podstaty pak byly vloženy zákonodárcem v reakci na nejčastěji se vyskytující okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v souvislosti s nebezpečným vyhrožováním.⁵⁶

2.2.1 Spáchání jako člen organizované skupiny

Obsahem kvalifikované skutkové podstaty podle písmene a) je spáchání činu uvedeného v prvním odstavci § 353 TZ (tedy základní skutkové podstaty) jako člen organizované skupiny.

Pojem organizované skupiny je nejprve zapotřebí odlišit od pojmu organizované zločinecké skupiny. Tu definuje TZ ve svých výkladových ustanoveních, konkrétně v § 129, když stanoví, že *organizovanou zločineckou skupinou se rozumí společenství nejméně tři trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbu činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti*. Oproti tomu je pojem organizované skupiny definován pouze prostřednictvím soudní judikatury, když poprvé se k obsahu tohoto pojmu vyjádřil Nejvyšší soud ČSR ve svém rozhodnutí ze dne 28. května 1976, následovně: *„Organizovanou skupinou ve shora uvedeném smyslu se rozumí sdružení více osob, v němž je provedena určitá dělba práce mezi jednotlivými členy a jehož činnost se v důsledku toho projevuje určitou plánovitostí a koordinovaností. Jde tedy o předem plánovanou činnost se stanovením*

---

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 173

⁵⁶ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3284

konkrétních úkolů při realizaci trestného jednání, a která bývá zpravidla zorganizována jednou nebo více osobami a ty bývají také ve skupině uznávány za vedoucí a úkoly také rozdělují. Taková činnost se pak vyznačuje cílevědomostí, plánovaným a koordinovaným postupem a zvyšuje nebezpečnost činu pro společnost.⁵⁷ Na toto rozhodnutí navázal Nejvyšší soud ČSR ve svém rozsudku ze dne 18. července 1985, když k výše uvedené charakteristice organizované skupiny přiřadil několik definičních podmínek. Dle uvedeného rozsudku musí organizovaná skupina sestávat nejméně ze tří trestně odpovědných osob a její činnost musí být natolik koordinovaná, že dochází k nárůstu pravděpodobnosti úspěšného spáchání daného trestného činu.⁵⁸ Hlavní odlišnost lze tedy spatřovat ve skutečnosti, že se v rámci organizované skupiny nevyžaduje vnitřní organizační struktura včetně určité hierarchie, naopak zde nemusí být zřetelně určena osoba vedoucího. Nadto se u organizované skupiny nevyžaduje trvalejší charakter vzájemné spolupráce a jako taková může být vytvořena i ad hoc ke spáchání jediného trestného činu.⁵⁹

Rozlišování mezi těmito dvěma druhy skupin má navíc značný význam v oblasti sankcionování pachatele. Spáchání trestného činu jako člen „prosté“ organizované skupiny je považováno za obecnou přitěžující okolnost dle § 42 písm. p) TZ a soudci, jenž v daném konkrétním případě stanovuje pachateli trest, ukládá povinnost toto při svém rozhodování zohlednit. To však platí pouze za předpokladu, že taková okolnost není zákonným znakem trestného činu. Jelikož kvalifikovaná skutková podstata přečinu nebezpečného vyhrožování podle písm. a) uvádí tuto okolnost jako podmiňující použití vyšší trestní sazby, nesmí již být považována za okolnost obecně přitěžující, a to v souladu se zásadou zákazu dvojího přičítání téže okolnosti k tíži pachatele.⁶⁰ Jinak je tomu při stanovení trestu pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny. V souladu s § 107 TZ se takovým pachatelem rozumí nejen člen takové skupiny, ale též pachatel, jenž se trestného činu dopustil vědomě s jejím členem nebo v úmyslu takové skupině napomáhat. V takových případech dochází dle § 108 TZ k obligatornímu zvýšení horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody o jednu třetinu a následné uložení trestu

---

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu SR ze dne 28. května 1976, sp. zn. 4 To 13/76

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.07.1985, sp. zn. 11 To 51/85

⁵⁹ BORČEVSKÝ Pavel. K pojmu organizované skupiny jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. *Trestněprávní revue*, 2022, č. 1, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, str. 8

⁶⁰ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 450

v horní polovině takto zvýšené trestní sazby, přičemž takto zvýšená horní hranice trestní sazby může v těchto situacích převyšovat hranici dvaceti let.⁶¹

2.2.2 Spáchání na dítěti či těhotné ženě

Dalším znakem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby je spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování na dítěti či těhotné ženě jakožto hmotném předmětu útoku. Pojem dítěte doprovázejí určité výkladové obtíže, jelikož trestněprávní nauka používá vícero pojmů označujících období dospívání člověka, jako např. mladistvý, mládež atd. Zákodárce postavil otázku výkladu pojmu dítěte najisto ve výkladových ustanoveních TZ, když ve svém § 126 vymezil, že dítětem se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak. Je-li tedy objektivní stránka přečinu nebezpečného vyhrožování naplněna ve vztahu k osobě, jež v době takového jednání nedovršila osmnáct let, je to důvodem pro kvalifikaci takového jednání dle § 353 odst. 2 písm. b) TZ.⁶² Tím je též takové jednání směřující vůči těhotné ženě. U pojmu těhotenství již pak výklad žádné potíže nečiní, když těhotnou ženou rozumíme ženu v období od nidace do začátku porodu, neboť těhotenství je stav počínající uhnízděním oplodněného vajíčka v děložní sliznici v těle matky až do počátku porodu. Plod totiž přechází v živého člověka právě tímto okamžikem.⁶³

Zvýšená trestněprávní ochrana dítěte a těhotné ženy jakožto potenciálních hmotných předmětů útoku není v trestním zákoně ničím ojedinělým, naopak se u jiných jednotlivých trestných činů často vyskytují jako znaky podmiňující použití vyšší trestní sazby v rámci kvalifikovaných skutkových podstat. Nadto je spáchání trestného činu ke škodě dítěte či osoby těhotné, vedle jiných, považováno za obecnou přitěžující okolnost podle § 42 písm. h) TZ.

2.2.3 Spáchání se zbraní

Vyšší závažnost přečinu nebezpečného vyhrožování je též spatřována ve spáchání jednání popsaného v základní skutkové podstatě se zbraní. Vodítko pro správné interpretování tohoto pojmu nalezneme znovu ve výkladových ustanoveních TZ, konkrétně v ust. § 118, jež stanoví, že trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení

---

⁶¹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jirí HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 444-445

⁶² ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1344

⁶³ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe, přičemž zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že zbraní se rozumí nejen zbraň střelná, sečná či bodná, tedy zbraně v technickém slova smyslu, ale též i jakýkoliv jiný předmět, jenž je schopen učinit útok proti tělu důraznějším.⁶⁴ Tento zákonný předpoklad je podpořen četnou judikaturou ve vztahu k pojmu zbraně, když například Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 13. 9. 2006 stanovil, že „*kameny házené s cílem zasáhnout a zranit napadenou osobu lze pokládat za zbraň ve smyslu trestního zákoníku, neboť útok proti tělu napadeného je s jejich pomocí důraznějším.*“⁶⁵ Ve stejném duchu rozhodl Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 17. 3. 2004, když se vyjádřil následovně: „*Za zbraň ve smyslu § 118 TrZ je třeba považovat i předmět, který pachatel použije v úmyslu vyvolat v poškozeném obavu z hrozícího fyzického násilí, je-li užít za takových okolností, kdy se poškozený může důvodně domnívat, že hrozba zbraní je reálná a že se násilí uskuteční, jestliže se poškozený nepodřídí vůli pachatele. V takovém případě může být za zbraň považována i napodobenina střelné zbraně (např. pistole), která je ve skutečnosti jen hračkou nebo maketou.*“⁶⁶ Závěrem lze tedy konstatovat, že okruh potenciálních zbraní, jakožto předmětů, jimiž lze učinit útok proti tělu důraznějším, není předem omezen, přičemž je v každém konkrétním případě nutno zohledňovat též subjektivní vnímání hrozby adresátem výhružek.

2.2.4 Spáchání na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti

Tato kvalifikovaná skutková podstata spočívá v zájmu na zvýšené ochraně specifických hmotných předmětů útoku, když postihuje jednání uvedené v základní skutkové podstatě spáchané vůči osobám vykonávajícím funkci v řízení před soudem (ať už v trestním, občanském či jiném soudním řízení), před státním zastupitelstvím či před policejním orgánem.⁶⁷ Právě toto vykonávání funkce je pak důvodem pro jejich zvýšenou ochranu, kdy výkladem *a contrario* dojdeme k závěru, že tyto osoby nepožívají takové ochrany, pokud na ně nebylo ze strany pachatele působeno v souvislosti s výkonem jejich povinnosti. Pojem *v souvislosti* je pak zapotřebí vykládat širěji, nežli pojem *pro výkon*, používaný zákonodárcem u jiných kvalifikovaných skutkových podstat, jelikož pro jeho naplnění postačí jakákoliv, byť i vzdálená, souvislost. Zavinění pachatele pak však musí

---

⁶⁴ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1302

⁶⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.09.2006, sp. zn. 3 Tdo 840/2006-I.

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.03.2004, sp. zn. 5 Tdo 253/2004

⁶⁷ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3284

zahrnovat veškeré okolnosti, tedy nejen že takový čin páchá na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi, ale též že se tak děje v souvislosti s výkonem jejich povinnosti.⁶⁸ Zatímco postavení osoby znalce a tlumočnicka jakožto hmotných předmětů útoku je zapotřebí vnímat ve formálním smyslu, tedy jako subjekty již k trestnímu řízení přibrané orgánem činným v trestním řízení, v případě osoby svědka je tomu jinak. Za svědka je totiž třeba považovat též svědka v materiálním smyslu, tedy osobu, která svými smysly vnímala rozhodné skutečnosti hodnotné jakožto podklad pro rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, aniž by došlo k jeho předvolání a ustanovení procesním subjektem.⁶⁹

2.2.5 Spáchání na zdravotnickém pracovníkovi či na jiném v obdobném postavení

Poslední ze zvláště přitěžujících okolností je spáchání nebezpečného vyhrožování vůči zdravotnickému pracovníku vykonávajícímu zdravotnické zaměstnání či obdobné povolání, jakož i na jiném, který plní svou obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku a pro nějž taková povinnost vyplývá z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce či mu je uložena podle zákona. Zdravotnickým pracovníkem je přitom třeba rozumět fyzickou osobu, jež je způsobilá k výkonu odborné zdravotnické praxe v některém ze zdravotnických oborů. Aby došlo k nástupu trestní odpovědnosti pachatele za spáchání činu uvedeného v této kvalifikované skutkové podstatě, musí k takovému jednání dojít při výkonu zdravotnického zaměstnání. Pojem při výkonu je přitom zapotřebí vykládat úžeji nežli pojem v souvislosti, dané jednání tedy musí být spácháno bezprostředně při poskytování zdravotnické péče, přičemž nezáleží, zda k němu dojde v terénu, v ambulanci nebo v nemocnici. Toho se může dopustit nejen osoba, u níž dochází k provádění určitého zdravotnického výkonu, ale též např. její příbuzný či přihlížející nebo kolemjdoucí osoba.⁷⁰

Pod pojmem jiného, který plní svou obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, si je zapotřebí představit především příslušníky Zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru či Horské služby.⁷¹

---

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, str. 3284

⁶⁹ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1526

Tuto zvláště přitěžující okolnost sdílí přečin nebezpečného vyhrožování pouze s třemi dalšími trestnými činy ve zvláštní části TZ, a to se zločinem vraždy dle § 140 TZ, trestným činem těžkého ublížení na zdraví dle § 145 TZ a trestným činem ublížení na zdraví dle § 146 TZ. Ačkoliv se zákonodárci nedá upřít snaha o co největší rozšíření ochranné funkce trestního práva, nabízí se otázka, nakolik v praxi skutečně dochází k nebezpečnému vyhrožování spáchanému na zdravotnickém pracovníkovi či jiném v obdobném postavení a zda by takovou zvýšenou ochranu nezasluhovaly spíše jiné skupiny obyvatel, jako například osoby vysokého věku či osoby zdravotně postižené, ať už jde o postižení fyzické či psychické.

2.3 Sankce za spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování

Jednou z hlavních funkcí trestního práva je funkce represivní, jejímž cílem je působení na pachatele odstrašujícím způsobem tak, aby byl v co nejvyšší míře odrazen od páchání další trestné činnosti. K naplnění tohoto cíle je pak zapotřebí uložení adekvátní sankce pachateli. Spolu s represivní funkcí dochází též k uplatňování tzv. zásady pomocné úlohy trestní represe, jež stanovuje požadavek ukládání trestní represe pouze v takové míře, která zohledňuje nebezpečnost činu i jeho pachatele pro společnost, včetně jednotlivců v této společnosti žijící.⁷² TZ ve svém § 36 rozlišuje mezi dvěma druhy trestních sankcí, jimiž jsou tresty a ochranná opatření, a jako takové je lze pachateli uložit právě pouze na základě trestního zákona. V navazujícím ustanovení TZ navíc zákonodárce výslovně stanovil nepřipustnost krutých či nepřiměřených trestních sankcí a ponižování lidské důstojnosti jejich výkonem. Hlavní i vedlejší trestní zákony pak obsahují nespočet navazujících právních pravidel, jež zajišťují přiměřenost trestních sankcí, jejich individualizaci ve vztahu k osobě pachatele, a tedy i co nejkompaktnější naplnění požadavků stanovených represivní funkcí trestního práva.

Trestem se rozumí jakýsi prostředek státního donucení využívaný státem k ochraně nejen oprávněných zájmů chráněných trestním právem, ale též k ochraně společnosti před trestnými činy, jejich důsledky a jejich pachateli. Tímto státním donucením pak dochází k újmě na straně pachatele trestného činu, přičemž může dojít k újmě na svobodě odsouzeného, ale též na jeho majetkových či jiných právech.⁷³ Nejzákladnějším předpokladem legality trestních sankcí je

---

⁷² KOPŘIVA, Marcela. Soudce v říši účelu trestu. *Trestněprávní revue*, 2020, č. 3, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, str. 133

⁷³ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 397

možnost uložení trestu pachateli trestného činu pouze na základě zákona. Výhradně zákon pak také stanoví, která jednání jsou trestným činem a jaký trest za jejich spáchání lze osobě pachatele uložit. Výše uvedené je aplikačním odrazem zásady *nulla poena sine lege* vyjádřené v článku 39 Listiny základních práv a svobod.⁷⁴

TZ ve svém § 52 poskytuje taxativní výčet dvanácti jednotlivých druhů trestů, přičemž výjimečný trest, jímž se rozumí trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let a trest odnětí svobody na doživotí, je upraven samostatně v § 54 TZ. Jednotlivé druhy trestů se pochopitelně liší svou závažností a jejich důsledky pro osobu pachatele trestného činu, přičemž základním rozlišovacím hlediskem mezi nimi je otázka zbavení osobní svobody pachatele. Trest odnětí svobody má být chápán jako řešení ultima ratio a k jeho uložení má docházet tehdy, kdy k nápravě pachatele a účinné ochraně společnosti nepostačí uložení některého z tzv. alternativních trestů. Těmi se pak z povahy věci rozumí všechny druhy trestů, jež nejsou spojeny s nepodmíněným odnětím svobody pachatele.⁷⁵ Soud rozhodující o uložení trestní sankce by pak měl vždy pečlivě zvážit, zda k účinné nápravě pachatele trestného činu nepostačí uložení některého z těchto alternativních trestů. Jejich výhoda totiž spočívá nejen v nižších nákladech státu na jejich provedení, nýbrž též ve snazší reintegraci pachatele do společnosti.

Pojem sankce je též společně s hypotézou a dispozicí součástí tzv. trichotomické struktury právní normy. Z pohledu obecné teorie práva se tedy sankcí rozumí ta část právní normy, v níž je zakotvena újma za porušení právní povinnosti vyjádřené v dispozici právní normy.⁷⁶ Právní norma přechinu nebezpečného vyhrožování obsahuje jakožto sankci možnost uložení dvou druhů trestů pachateli.

2.3.1 Trest odnětí svobody

Pachateli, jenž se dopustil spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 TZ, a který tedy naplnil svým jednáním základní skutkovou podstatu tohoto trestného činu, může být jakožto nejpřísnější trest uložen trest odnětí svobody až na dobu jednoho roku. Podstatou výkonu tohoto druhu trestu je dočasné omezení svobody volného pohybu pachatele trestného činu

---

⁷⁴ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

⁷⁵ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges; 2019, str. 405

⁷⁶ GERLOCH, Aleš. Teorie práva, 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 39

jeho vynuceným zařazením do vězeňského zařízení a na to navazující omezení dalších občanských práv a svobod.⁷⁷ Zákon přitom v tomto ustanovení nijak nespécifikuje, zda jde o nepodmíněný trest odnětí svobody či podmíněné odsouzení k němu. TZ poskytuje aplikační vodítko ve svém § 52 odst. 3, kde stanovuje, že trestem odnětí svobody se rozumí, nestanoví-li trestní zákon jinak, nepodmíněný trest odnětí svobody, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody i podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem. Při ukládání trestu odnětí svobody tak rozhoduje o jeho konečné formě až soud. Dopustí-li se pak pachatel jednání popsaného v kvalifikované skutkové podstatě tohoto trestného činu, může mu být soudem vyměřen trest odnětí svobody až do výše tří let. Výkon trestu odnětí svobody je upraven ve vedlejších trestních zákonech, především pak v zákoně č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Pachatel může být pro výkon trestu odnětí svobody zařazen do věznice s ostrahou nebo se zvýšenou ostrahou.⁷⁸ Toto dělení bylo zavedeno novelou TZ⁷⁹, a to s účinností od 1. 10. 2017, přičemž do věznice s ostrahou se v souladu s § 56 odst. 2 písm. b) TZ zařadí ten pachatel, *kterému byl uložen výjimečný trest (§ 54), kterému byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108), kterému byl za zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3) uložen trest odnětí svobody ve výměře nejméně osm let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl nebo se pokusil uprchnout z vazby, z výkonu trestu nebo z výkonu zabezpečovací detence*. S ohledem na výše uvedené je tedy zřejmé, že pachatele přečinu nebezpečného vyhrožování, kteří byli odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, budou pro jeho výkon zpravidla zařazeni do věznice s ostrahou, nenastane-li nějaká neobvyklá skutečnost opodstatňující postup podle § 56 odst. 3 TZ.

Autor této práce se domnívá, že k odsouzení pachatele přečinu nebezpečného vyhrožování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody by mělo docházet pouze v těch nejkrajnějších případech. V důsledku uložení takového trestu totiž dochází k vyloučení odsouzeného z jeho dosavadního sociálního prostředí a vede tedy k narušení jeho sociálních vazeb. Další negativní důsledek takového odsouzení lze spatřovat v začlenění odsouzeného do autonomní společnosti, kterou osoby ve výkonu trestu dozajista vytváří, a v jeho vystavení negativním vlivům této vězeňské subkultury. Opominout nelze ani důsledek působení těchto vlivů na možnost znovačlenění

---

⁷⁷ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 745

⁷⁸ Viz § 56 trestního zákoníku

⁷⁹ Zákon č. 58/2017, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a další související zákony

odsouzeného do společnosti.⁸⁰ Jako příklad, kdy se uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody jeví jako vhodné, si lze představit například prokazatelné způsobení psychické újmy poškozenému, opravdu silnou intenzitu výhrůžek podpořenou osobou pachatele či jeho předchozími odsouzeními, jakož i souběh nebezpečného vyhrožování s jinými trestnými činy.

2.3.2 Trest zákazu činnosti

Druhým výslovně v zákoně uvedeným druhem trestu, jímž může být pachatel přečinu nebezpečného vyhrožování stížen, je trest zákazu činnosti. Účel tohoto druhu trestu spočívá v zabránění pachateli ve výkonu určité činnosti, jež může vytvořit podmínky pro páchaní určité trestné činnosti. Pachatel stížen tímto druhem trestu je tak po určitou dobu dočasně vyřazen z možnosti zastávání některého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis. Současně musí být při jeho uložení splněna podmínka, že ke spáchání daného trestného činu došlo v souvislosti s takovou činností, jejíž výkon má být pachateli zakázán. Skutečnost, že v době vynesení rozsudku soudem pachatel již nevykonává zaměstnání povolání nebo funkci, v souvislosti s jejichž výkonem se dopustil trestného činu, v uložení trestu zákazu činnosti nebrání. Stejně tak není překážkou absence pachatelova povolení či předepsaného oprávnění k výkonu takové činnosti.⁸¹ Výslovné uvedení trestu zákazu činnosti v právní normě přečinu nebezpečného vyhrožování je pak zapotřebí vnímat v intencích § 73 odst. 2 TZ, jelikož v souladu s ním lze trest zákazu činnosti jako trest samostatný uložit pouze v případě, že trestní zákon uložení tohoto trestu za spáchaný trestný čin dovoluje a jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

Délka trestu zákazu činnosti se může pohybovat v rozmezí jednoho roku až deseti let. Jelikož je delikt nebezpečného vyhrožování z hlediska trestního práva hmotného považován za přečin, nezřídka bude trestní řízení o něm vedeno samosoudcem v souladu s § 314a odst. 1 TŘ. Rozhoduje-li pak samosoudce ve věci samé formou trestního příkazu za podmínek stanovených v § 314e odst. 1 TŘ, může jím být v souladu s druhým odstavcem téhož zákonného ustanovení uložen trest zákazu činnosti v maximální výměře pěti let. Nerespektuje-li pak odsouzený pachatel

---

⁸⁰ LUKÁŠOVÁ Marcela. Nepodmíněný trest odnětí svobody ve světle alternativních a krátkodobých trestů. *Trestněprávní revue*, 2020, č. 1, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, str. 23-24

⁸¹ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

uložený trest zákazu činnosti a ve výkonu takto zakázané činnosti nadále pokračuje, může být uznán vinným z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) TZ. Takového trestného činu se totiž dopustí ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl. Pokud pachatel trest zákazu činnosti vykoná, hledí se na něj tak, jako by nebyl odsouzen.⁸²

2.3.3 Ostatní druhy trestů

V souladu s § 53 odst. 1 TZ platí, že stanoví-li trestní zákon za některý trestný čin několik trestů, lze uložit každý tento trest samostatně nebo i více těchto trestů vedle sebe. Skutečnost, že jiné druhy trestu nejsou v právní normě přečinu nebezpečného vyhrožování výslovně uvedeny, však neznamená nemožnost jejich uložení. Dle téhož zákonného ustanovení totiž platí, že vedle trestu, který stanoví trestní zákon za některý trestný čin, lze uložit i jiné tresty uvedené v § 52 TZ, tedy v ustanovení taxativně vymezujícím jednotlivé druhy trestů. To vše se uplatní tehdy, jsou-li splněny podmínky pro jejich uložení stanovené v obecné části TZ a není-li vyloučeno jejich současné uložení vedle sebe podle § 53 odst. 1 věty třetí TZ.⁸³ Takové zvláštní postavení tak TZ přiznává trestům domácího vězení, obecně prospěšných prací, peněžitého trestu, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, vyhoštění a zákazu pobytu, jelikož ty lze v souladu s § 53 odst. 2 TZ uložit samostatně, i když trestní zákon na některý trestný čin takový trest nestanoví.

Autor této práce považuje ukládání alternativních druhů trestu za spáchání nebezpečného vyhrožování jako vhodné řešení v takových případech, které svými okolnostmi zvláště nepřekračují běžnou intenzitu způsobu, jakým je tento přečin páčán. Zatímco uložení trestu zákazu držení a chovu zvířete a tedy spáchání nebezpečného vyhrožování v souvislosti s touto činností si lze v praxi představit poměrně obtížně, u trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce je tomu právě naopak. Zejména na některých sportovních akcích, jako jsou například fotbalové zápasy, poměrně často dochází k nervově vypjatým situacím, které mohou v případě některých fanoušků rezultovat v páčání přečinu nebezpečného vyhrožování, ať už je

---

⁸² Viz § 74 odst. 2 TZ

⁸³ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 726

adresátem takových výhružek příznivec soupeřícího klubu či rozhodčí utkání. Právě v takových případech se trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce jeví jako ten nejvhodnější druh trestu, jenž může vést k nápravě pachatele i k zamezení jeho případné recidivy, tedy k co nejdokonalejšímu naplnění preventivně-represivní funkce trestu.

2.4 Vyhrožování jako přešůpek proti občanskému soužití

Vyhrožování jakožto nežádoucí společenský jev nemusí být řešeno příslušnými orgány pouze v trestním řízení jako přešůn podle § 353 TZ, když ty méně závažné formy vyhrožování mohou být postihovány též v rámci deliktního práva správního jako přešůpek. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přešůpcích, zakotvuje ve svém § 7 několik přešůpků proti občanskému soužití. Občanské soužití lze přitom v souladu s komentářovou literaturou definovat jako „*určitý souhrn ustálených pravidel jednání a chování ve společnosti, který je založen na respektování práv ostatních lidí, jejichž dodržování v určitém čase a místě je ve společnosti obvyklé.*“⁸⁴ Konkrétní znění § 7 tohoto zákona je pak následující:

„(1) *Fyzická osoba se dopustí přešůpku tím, že*

- a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,*
- b) jinému ublíží na zdraví, nebo*
- c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že*
  - 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví,*
  - 2. jiného nepravdivě obviní z přešůpku,*
  - 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo*
  - 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“*

Z výše uvedeného je zřejmé, že pokud dojde k vyhrožování s nižší intenzitou, resp. k vyhrožování méně závažným následkem, než tím popsáním v § 353 TZ, dojde k postižení autora takové výhružky na úrovni práva správního. Pojem *újmy na zdraví* může působit jisté výkladové obtíže, když zákon o některých přešůpcích takové názvosloví blíže nedefinuje a předmětné nekoresponduje ani s legislativně definovanými pojmy *ubližení na zdraví* a *těžké újmy na zdraví* v

---

⁸⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich. Zákon o některých přešůpcích. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 969

§ 122 TZ. Komentářová literatura k tomuto uvádí, že vyhrožováním újmou na zdraví lze rozumět vyhrožování následkem takového jednání, jímž je právě ublížení na zdraví.⁸⁵ Pojmu ublížení na zdraví se blíže věnuje kapitola 2.5.1 této práce.

Dopustí-li se osoba výše popsaného jednání, může mu být uložena pokuta až do výše 20.000,- Kč. Pokud dojde k opakovanému spáchání přestupku po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, bude pachateli uložena pokuta až do výše 30.000,- Kč. Pachateli může být též uloženo určité omezující opatření, které v souladu s § 52 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, „*spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování.*“⁸⁶

2.5 Nebezpečné vyhrožování ve světle kriminalistické statistiky

Ze statistických přehledů kriminality za roky 2017 až 2021 zveřejňované Policií ČR⁸⁷ vyplývá, že ve vztahu k přečinu nebezpečného vyhrožování bylo v posledních pěti letech zahájeno 9065 trestních stíhání, z nichž došlo k objasnění 8124 skutků, míra jejich objasněnosti tak činí zhruba 89,6 %. Z celkového počtu objasněných skutků jich bylo 114 spácháno nezletilým pachatelem (1,4 %) a 188 pachatelem mladistvým (2,3 %). Poměrně velký podíl na celkovém počtu objasněných skutků mají opakovaně trestané osoby (41 %) a nezanedbatelný podíl činí taktéž pachatelé s cizí státní příslušností (9 %). Důležitou roli hrají při páchání přečinu nebezpečného vyhrožování též návykové látky, pod jejichž vlivem došlo ke spáchání cca 17,5 % všech objasněných skutků, přičemž nejčastěji se v této souvislosti vyskytující návykovou látkou je alkohol (83 %). Statistiky naopak ukazují, že majetková sféra zpravidla nebývá přečinem nebezpečného vyhrožování příliš zasažena, když souhrnná vzniklá škoda za toto období činí pouze 66.000,- Kč.

Z hlediska celkového počtu registrovaných skutků ve vztahu k jednotlivým trestným činům lze ze statistických přehledů kriminality vyčíst skutečnost, že k páchání trestného činu nebezpečného vyhrožování dochází poměrně často, když v období mezi lety 2017 až 2021 došlo

---

⁸⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 969

⁸⁶ § 7 odst. 4, 5, 6 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ Kriminalita - Policie České republiky. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. Copyright © 2022 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.05.2022]. Dostupné z webu.

ve vztahu k přečinu nebezpečného vyhrožování k zaregistrování 9065 skutků. Jde o číslo srovnatelné s celkovými počty týkající se trestných činů vydírání podle § 175 TZ (5339 registrovaných skutků) nebo porušování domovní svobody dle § 178 TZ (10736 registrovaných skutků) loupeže (6908 registrovaných skutků) výtržnictví (12043 registrovaných skutků).

Webová aplikace JakTrestame.cz⁸⁸ nabízí statistické údaje ohledně odsouzených osob za období roků 2016 až 2020. Vyplývá z nich, že častěji dochází k odsouzení pachatele za spáchání některé z kvalifikovaných skutkových podstat nežli skutkové podstaty základní, a to zhruba v 69 % případů z celkového počtu 2495 odsouzených osob. Výrazně častěji se přečinu nebezpečného vyhrožování dopouštějí muži, kteří tvoří převážnou část odsouzených pachatelů (95 %). Nejčastěji ukládaným druhem trestu je podmíněný trest odnětí svobody (67 %, z toho 10 % s dohledem), přičemž doba trvání podmíněného trestu se nejčastěji pohybuje v rozmezí 3 až 12 měsíců se zkušební dobou 12 až 36 měsíců. Nepodmíněný trest odnětí svobody byl uložen pouze 13 % odsouzených pachatelů a jeho délka se zpravidla pohybuje mezi 3 až 12 měsíci. Trest obecně prospěšných prací byl uložen 249 pachatelům (10 %) a trest peněžitý 182 pachatelům (7 %). Ve 2 % případů došlo k upuštění od potrestání a zbylé druhy trestů činily pouze zanedbatelné procento uložených sankcí.

Zajímavou se může jevit též statistická komparace těchto údajů s údaji vztahujícími se k vyhrožování jakožto přestupku proti občanskému soužití.⁸⁹ Přehledy přestupků za roky 2018, 2019 a 2020 vypracované Ministerstvem vnitra a dostupné na jejich internetových stránkách⁹⁰ ukazují, že počet zahájených řízení o přestupku činil v daném období 10477 případů, nehledě na skutečnost, zda k takovému zahájení došlo ve formě oznámení o zahájení řízení, příkazem či příkazem na místě. Z této statistické analýzy pak vyplývá, že ve vztahu k přečinu nebezpečného vyhrožování dle § 353 TZ dochází průměrně k zahájení 1813 trestních stíhání ročně, zatímco řízení o přestupku je za roční období zahajováno téměř dvakrát častěji (3492 řízení).

---

⁸⁸ Aplikace jaktrestame.cz [online]. Dostupné z webu.

⁸⁹ K tomuto přestupku blíže viz kapitola 2.4 této práce

⁹⁰ Přestupky - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 22.06.2022]. Dostupné z webu.

3 Trestný čin nebezpečného vyhrožování ve světle komparace

Následující kapitola této práce je věnována komparativní metodě výzkumu, jejímž smyslem je zjišťování rozdílů a podobností mezi jednotlivými charakteristikami zkoumaných jevů. Nejprve je pozornost věnována srovnání přečinu nebezpečného vyhrožování se skutkovými podstatami jiných trestných činů zakotvených ve zvláštní části TZ. Na to následně navazuje též komparace tuzemské právní úpravy s odpovídajícími ustanoveními vybraných zahraničních právních předpisů.

3.1 Komparace přečinu nebezpečného vyhrožování k jemu blízkým ustanovením

Ve zvláštní části TZ lze nalézt i jiné trestné činy, jejichž skutkové podstaty sdílí s přečinem nebezpečného vyhrožování určité společné znaky. Vyjma očividné souvislosti s ostatními trestnými činy spadajícími do hlavy desáté zvláštní části TZ, jež spočívá v ochraně veřejného pořádku jakožto jejich společném objektu, je zapotřebí se zaměřit především na ty skutkové podstaty trestných činů, které postihují obdobné jednání a mezi nimiž je často obtížné rozlišovat.

3.1.1 Vztah k přečinu nebezpečného pronásledování dle § 354 odst. 1 písm. a) TZ

Za první takový příbuzný trestný čin lze považovat přečin nebezpečného pronásledování dle § 354 odst. 1 písm. a) TZ. Takového trestního činu se dopustí ten, kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že mu vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých. Zákodárce tedy i v tomto případě váže trestní odpovědnost za učiněnou výhrůžku na objektivní způsobilost vyvolání důvodné obavy u jejího adresáta, odlišně je však stanoven obsah takové výhrůžky. Oproti přečinu nebezpečného vyhrožování je v tomto případě obsah výhrůžky nastaven mnohem širěji a nemusí dosahovat takové intenzity, když k nástupu trestní odpovědnosti za přečin nebezpečného pronásledování postačí mimo jiné výhrůžka ublížením na zdraví nebo jinou újmou.

Pro úplnost je zapotřebí poznamenat, že ublížením na zdraví se v souladu s § 122 TZ rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření. Ačkoliv bylo rozhodnutím Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 2. září 1965 dovozeno, že nelze přesně stanovit určitou minimální dobu, po kterou

musí dojít ke znesnadnění obvyklého života poškozeného⁹¹, orgány činné v trestním řízení v praxi přesto vychází z předpokladu, že taková doba činí sedm dní.⁹² Jinou újmou pak lze rozumět například narušení sexuální integrity poškozeného, jeho rodinného soužití nebo způsobení škody na jeho majetku či pověsti. Taková újma by pak měla být z hlediska své závažnosti újmou srovnatelnou s ublížením na zdraví, přičemž zásadní je též subjektivní vnímání újmy adresátem výhrůžky.⁹³ Nesmí však jít o újmu *těžkou*, jelikož s jejím způsobením spojuje zákonodárce nástup trestní odpovědnosti pachatele za přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 TZ.

Taková pachatelem učiněná výhrůžka nemusí nutně směřovat vůči osobě poškozeného, nýbrž může být adresována též osobě poškozenému blízké, a to za účelem vyvolání obav o bezpečí takových blízkých osob právě u poškozeného. Odpověď na otázku, koho lze považovat za osobu blízkou ve smyslu předmětného ustanovení, zodpovídá přímo sám TZ, když stanoví následující: *„Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.“*⁹⁴

Jednotlivé kvalifikované skutkové podstaty u těchto dvou komparovaných trestných činů se překrývají jen částečně, když u přečinu nebezpečného pronásledování dle § 354 odst. 1 písm. a) TZ znakem podmiňující použití vyšší trestní sazby není spáchání takového přečinu jako člen organizované skupiny, vůči svědkovi, znalci a tlumočnickovi či vůči zdravotnickému pracovníkovi či jinému v obdobném postavení. Naopak zde zákonodárce zvolil jiný znak typizující vyšší závažnost vůči společnosti, a to spáchání takového činu nejméně se dvěma osobami.

Ve formulacích trestních sankcí zvolených zákonodárcem lze spatřit pouze nepatrný rozdíl, a to v rámci trestních sazeb trestu odnětí svobody za spáchání jednání popsanych v kvalifikovaných skutkových podstatách, když u přečinu nebezpečného pronásledování dle § 354 odst. 2 TZ je výslovně stanovena dolní hranice výměry trestu odnětí svobody, jež činí 6 měsíců.

K otázce možnosti jednočinného souběhu tohoto trestného činu spolu s přečinem nebezpečného vyhrožování se vyjadřuje komentářová literatura, a to následovně: *„Vyloučen*

---

⁹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 2. září 1965, sp. zn. 5 Tz 38/65

⁹² ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1314

⁹³ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

⁹⁴ Viz § 125 TZ

*ovšem není ani souběh s trestným činem nebezpečného vyhrožování (§ 353 TZ), a to zejména pokud by šlo o formy jednání uvedené pod písmeny b), c), d) a e) v odstavci 1 § 354 TZ.*⁹⁵

3.1.2 Vztah k přečinu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 TZ

Přečin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci se skládá ze tří samostatných základních skutkových podstat, přičemž první z nich postihuje vyhrožování usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu adresované skupině obyvatel. Za takovou skupinu obyvatel se považuje skupina nejméně tří lidí, přičemž nezáleží na vzájemných vztazích uvnitř takové skupiny a může se též jednat o skupinu tří náhodně se sešlých osob.⁹⁶ Škodou velkého rozsahu se pak rozumí škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč.⁹⁷

Druhá samostatná základní skutková podstata obsažená v § 352 odst. 2 TZ pak chrání před takovými výhrůzkami a před užitím násilí nejen skupinu obyvatel, ale též jednotlivce, avšak pouze za předpokladu, že pachatel tak činí pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.

Je tedy zřejmé, že hlavní odlišující znak mezi přečinem nebezpečného vyhrožování a přečinem násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2 TZ spočívá právě v pohnutce, kterou je pachatel při svém jednání veden. Z toho důvodu je pak přečin nebezpečného vyhrožování k trestnému činu podle § 352 odst. 2 TZ ve vztahu subsidiarity a k nástupu trestní odpovědnosti za něj dojde pouze tehdy, když je útok veden odlišnou pohnutkou.⁹⁸ Tím je tedy vyloučen i jejich případný jednočinný souběh.

Dne 1. 12. 2011, kdy nabyla účinnosti novela TZ provedená zákonem č. 330/2011 Sb., přibyla do ustanovení § 352 TZ též třetí samostatná skutková podstata, jež obsahově navazuje na odstavec 2 téhož zákonného ustanovení a postihuje spolčení či sročení ke spáchání jednání popsaného v druhém odstavci. Spolčením se přitom rozumí dohoda dvou nebo více osob o spáchání určitého zvláště závažného zločinu, přičemž nezáleží na tom, zda je učiněna výslovně či konkludentně. Za sročení se oproti tomu považuje faktické shluknutí nejméně tří osob za účelem spojení sil ke

---

⁹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3300, marg. č. 18

⁹⁶ Tamtéž, str. 3276

⁹⁷ Viz § 138 odst. 1 písm. e) TZ

⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3276

spáchání individuálně určeného zvláště závažného zločinu.⁹⁹ Spolčení i sročení je zapotřebí považovat za formy přípravy povýšené na dokonany trestný čin a jako takové postačí k nástupu trestní odpovědnosti za přečin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci dle § 352 odst. 3 písm. a) TZ, k samotnému jednání popsanému v odstavci 2 pak tedy vůbec nemusí dojít.¹⁰⁰

3.1.3 Vztah k trestnému činu vydírání dle § 175 TZ

Trestného činu vydírání dle § 175 TZ se dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Hlavní rozlišovací kritérium mezi tímto trestným činem a přečinem nebezpečného vyhrožování spočívá v úmyslu pachatele, když v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 10. listopadu 1982 platí, že: *„Pokud se obviněný domáhal toho, aby jeho jednání spočívající ve vyhrožování bylo posouzeno jako trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 197a tr. zák., odvolací soud se jeho námitkami sice nezabýval, nepochybil však, pokud tento právní názor neakceptoval. Při zvažování, zda v daném případě šlo toliko o jednání hrubě narušující občanské soužití nebo o vážný zásah do svobodného rozhodování člověka, je nutno vycházet ze zjištěného úmyslu pachatele. Obviněný sám uvedl, že chtěl dosáhnout toho, aby poškozený ustal v jeho sledování. Aby jej k tomu přinutil, použil popsané vyhrůžky. Nešlo tedy ani po subjektivní stránce o vyhrožování samo o sobě. Ve vyjádření obviněného byl formulován požadavek, aby poškozený něco konal (aby zůstal stát), resp. něco opominul (přestal jej sledovat). Je-li násilí nebo pohrůžka násilím prostředkem k vynucení určitého chování, přichází v úvahu ustanovení § 235 o vydírání a nikoli ustanovení § 197a. Nelze přitom také souhlasit s názorem krajského soudu v Praze, že použití zbraně nezvyšovalo podstatně závažnost činu. Je podstatný rozdíl mezi pouhou pohrůzkou násilím a činem, při němž je verbální forma nátlaku doprovázena tak nebezpečným užitím zbraně, k jakému se uchýlí obviněný.“*¹⁰¹

Z výše uvedeného tedy zřejmě vyplývá, že pokud je pohrůžka usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou prostředkem vynucení určitého chování, nejde pak o trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 TZ, nýbrž právě o trestný čin vydírání podle § 175 odst.

---

⁹⁹ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

¹⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3276

¹⁰¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 10. listopadu 1982, sp. zn. 1 Tz 27/82

1 TZ.¹⁰² Z pohledu trestní sankce je zapotřebí vnímat trestný čin vydírání jakožto závažnější vůči společnosti, když za jednání popsané v základní skutkové podstatě může být pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody na šest měsíců až čtyři léta či k trestu peněžitému.

3.1.4 Vztah k trestným činům vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci dle § 324 TZ a vyhrožování s cílem působit na úřední osobu dle § 326 TZ

Tyto dva trestné činy byly zákonodárcem do zákona vtěleny v úmyslu poskytnout individuální ochranu určitým specifickým předmětům útoku, přičemž jejich objektem je dle komentářové literatury *zájem na řádném výkonu pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu a jiných orgánů veřejné moci, resp. zájem na ochraně nerušeného výkonu pravomoci úřední osoby při plnění úkolů státu nebo společnosti.*¹⁰³ Postihovaným jednáním je zde znovu vyhrožování usmrcením, ublížením na zdraví či způsobením značné škody, tedy škody dosahující částky minimálně 1 000 000 Kč.¹⁰⁴ Aby však došlo k nástupu trestní odpovědnosti za spáchání trestného činu dle § 324 TZ, musí být taková výhrůžka učiněna buď v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, nebo musí být učiněna pro výkon pravomoci takového orgánu, tedy formou určité odplaty právě za výkon jeho pravomoci.¹⁰⁵

Orgány státní správy je zapotřebí rozumět orgány moci výkonné, a to jak orgány ústřední, tedy např. ministerstva, tak i orgány nižších stupňů. Obecními orgány územní samosprávy jsou zastupitelstvo obce, rada obce, obecní úřad, starosta a popř. též obecní policie. Těmi krajskými jsou pak též zastupitelstvo a rada kraje, a to společně s krajským úřadem a hejtmanem kraje.¹⁰⁶

K pojmu jiného orgánu veřejné moci se pak v odborné komentářové literatuře vyjadřuje JUDr. Stanislav Rizman, a to následovně: „*Jiným orgánem veřejné moci je tedy jiný než v § 323 odst. 1 výslovně uvedený orgán, který vystupuje jménem státu nebo jiné veřejnoprávní korporace, uskutečňuje úkoly a funkce veřejné moci (zejména státní moci) výkonem své zákonem mu svěřené pravomoci a je zřízen jako organizačně-právní jednotka se samostatnou působností a pravomocí a odpovídající organizační strukturou. Takovým orgánem je např. státní zastupitelství. Dále sem*

---

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 1750

¹⁰³ Tamtéž, str. 3123-3124

¹⁰⁴ Viz § 138 odst. 1 písm. d) TZ

¹⁰⁵ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3121

¹⁰⁶ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-5-5]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z webu.

lze zařadit i orgány ozbrojených sil, Policie ČR a jiných bezpečnostních sborů (Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, Celní správa České republiky atd.) apod.“¹⁰⁷

Problematiku výrazu orgánu veřejné moci řešil v minulosti též Ústavní soud ČR, který ve svém usnesení ze dne 9. června 1992 veřejnou moc definoval zejména jako takovou moc, „*kteřá autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo zprostředkovaně. Subjekt, o jehož právech nebo povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není s ním v rovnoprávném postavení, a obsah rozhodnutí tohoto orgánu nezávisí od vůle subjektu. Veřejnou moc vykonává stát především prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní, a za určitých podmínek ji může vykonávat i prostřednictvím dalších subjektů. Kritériem pro určení, zda i jiný subjekt jedná jako orgán veřejné moci, je skutečnost, zda konkrétní subjekt rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob a tato rozhodnutí jsou státní mocí vynutitelná nebo zda může stát do těchto práv a povinností zasahovat. Orgánem v právním slova smyslu je právnická osoba, vykonávající svou činnost jako povinnost nebo kompetenci a je zřízena k trvalému a opakujícímu se výkonu činnosti“¹⁰⁸*

Přechin vyhrožování s cílem působit na úřední osobu dle § 326 TZ se pak odlišuje pouze jiným předmětem útoku, jelikož postihuje obdobné jednání spáchané vůči úřední osobě. Výklad pojmu úřední osoby pak nečiní takové obtíže jako ty výše uvedené, když sám TZ přistoupil ve svém § 127 k zakotvení zákonné definice úřední osoby. Tou se tedy rozumí taková osoba, jež spadá do taxativního výčtu uvedeného v § 127 odst. 1 písm. a) až i) TZ, plní úkoly státu nebo společnosti a používá při tom svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů.

Oba tyto přechiny nadto sdílí svou stejnou a jedinou kvalifikovanou skutkovou podstatu, jejímž obsahem je spáchání takového činu se zbraní. Vyšší závažnost takového jednání se odráží též v trestní sankci za jeho spáchání, když pachatelům za něj hrozí trest odnětí svobody až na pět let, tedy o trest dva roky vyšší nežli za spáchání jednání popsáno ve skutkové podstatě základní.

Možnost existence jednočinného souběhu přechinu vyhrožování s cílem působit na úřední osobu a přechinu nebezpečného vyhrožování je dle komentářové literatury a judikatury vyloučena, a to z důvodu poměru speciality mezi těmito zákonnými ustanoveními.¹⁰⁹ Ohledně přechinu vyhrožování

---

¹⁰⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 3112

¹⁰⁸ Usnesení Ústavního soudu ČSFR ze dne 9. června 1992, sp. zn. I. ÚS 191/92

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3136, marg. č. 10, k tomu shodně i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. května 2018, sp. zn. 7 Tdo 559/2018

s cílem působit na orgán veřejné moci pak není výslovně ničeho uvedeno, autor této práce se však domnívá, že i v takovém případě dojde k vyloučení jednočinného souběhu.

3.1.5 Vztah k trestnému činu loupeže dle § 173 TZ

Trestného činu loupeže se jeho pachatel dopustí tehdy, když proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Již při prvním pohledu na tuto skutkovou podstatu je tak zřejmé, že hlavní odlišností od přečinu nebezpečného vyhrožování je záměr, za kterým pachatel výhrůžek užívá, jakož i jejich obsah. Vzájemným vztahem těchto dvou deliktů, a především možností existence jejich jednočinného souběhu, se zabýval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 25. 5. 2016. V tomto případě rozhodoval o dovolání podaném proti rozsudku Městského soudu v Praze, jímž byl obviněný shledán vinným přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) TZ ve spolupachatelství podle § 23 TZ a zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ. Z pohledu skutkového se obviněný v nočních hodinách v prostorech restaurace nejprve ústně nepohodl s poškozeným, jenž se měl dopustit kritiky úrovně a ceny jemu servírované stravy, načež obviněný poškozeného fyzicky napadl údery dlaní a hranou ruky. Následně pak obviněný uchopil poškozeného za ucho, vyzval svého spolupachatele k přinesení nože z kuchyně za účelem nařiznutí ucha a poté, co bylo jeho žádosti vyhověno, s nožem šermoval a nadále se na poškozeném dopouštěl fyzického násilí. Obviněný poté poškozeného vyzval k úhradě údajného dluhu, jenž mu v restauraci vznikl, načež poškozený v obavách obviněnému předal nejdříve 500 Kč a po neustávajícím bití následně i dalších 300 Kč. Ani to však obviněnému nestačilo a poté, co poškozený odmítl vydání další hotovosti, ho nadále fyzicky napadal až do okamžiku příchodu třetí osoby, který odvrátil pozornost obviněného a umožnil únik poškozeného mimo prostory restaurace.

Obsahem podaného dovolání byla především výtka k právní kvalifikaci skutku posouzenému jakožto jednočinný souběh trestných činů loupeže a nebezpečného vyhrožování. Podle obviněného je popsán skutkový stav zapotřebí subsumovat pod skutkovou podstatu loupeže a jednočinný souběh je za takových skutkových okolností vyloučen. Ve vyjádření k podanému dovolání se s tímto závěrem ztotožnila též státní zástupkyně s tím, že popsán skutkový stav naplňuje skutečně pouze znaky trestného činu loupeže podle § 173 TZ, jelikož obviněný proti jinému užil pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Předchozí jednání obviněného pak dle jejího názoru neopodstatňuje jeho kvalifikaci jako trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) TZ, jelikož skutková podstata tohoto přečinu vyžaduje vyhrožování jinému usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou. Ačkoliv právní věta výroku

rozsudku uvádí, že obviněný vyhrožoval poškozenému těžkou újmou na zdraví, nedošlo k žádné specifikaci naříznutí ucha jako těžké újmy na zdraví ve smyslu § 122 TZ. V úvahu sice připadá kvalifikace podle písmen d) a f), tedy ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí či zohyždění, soud se však ve svém rozhodnutí touto problematikou vůbec nezabýval.

Nejvyšší soud těmito argumentům ze strany obviněného a státní zástupkyně přisvědčil a v právní větě vyslovil následující závěr: „*O zločin loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku jde i tehdy, jestliže pachatel sice začne uskutečňovat násilí nebo hrozí bezprostředním způsobem těžké újmy na zdraví z jakékoliv jiné pohnutky než zmocnit se cizí věci (např. jako reakci na předchozí nevhodné chování poškozeného), avšak během útoku takový úmysl pojme a útok nebo pohrůžka násilným útokem mají být prostředkem k tomu, aby se zmocnil cizí věci. Zločin loupeže je v takovém případě ve vztahu speciality k trestnému činu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, proto je vyloučen jejich jednočinný souběh.*“ K problematice souběhu pak v odůvodnění Nejvyšší soud dodává: „*Na okraj lze v této souvislosti toliko poznamenat, že není pochyb o tom, že zákonné znaky přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku spočívající ve „vyhrožování těžkou újmou na zdraví takovým způsobem, že to mohlo vzbudit důvodnou obavu“, jsou obsaženy v zákonných znacích zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku „proti jinému užil pohrůžky bezprostředního násilí“.*¹¹⁰

V souhrnu lze tedy konstatovat, že skutková podstata přečinu nebezpečného vyhrožování oproti výše uvedeným komparovaným trestným činům plní do jisté míry funkci obecné či zbytkové skutkové podstaty. Postihuje totiž takového pachatele, jenž není ve speciálním postavení, a jeho jednání, které není namířeno proti konkrétnímu poškozenému ani není vedeno žádnou speciální pohnutkou, záměrem či cílem. Oproti trestnému činu násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci totiž není nebezpečné vyhrožování zacíleno proti skupině obyvatel a není ani činěno pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání. Na rozdíl od trestných činů vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci a vyhrožování s cílem působit na úřední osobu není nebezpečné vyhrožování páčáno s cílem působit na konkrétní úřední osobu či orgán veřejné moci ani v úmyslu působit na výkon jejich pravomocí. Zatímco nebezpečné vyhrožování nesleduje ve své podstatě žádný konkrétní záměr, podstatou trestného činu vydírání

---

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25 .5. 2016, sp. zn. 8 Tdo 510/2016

je činění vyhrožování s cílem vynutit u jeho adresáta určité chování. Záměr, se kterým je vyhrožování učiněno, je hlavním rozlišujícím kritériem i v případě přečinu nebezpečného vyhrožování a trestného činu loupeže – o loupež jde tehdy, je-li pohrůžky bezprostředního násilí užito v úmyslu zmocnit se cizí věci.

Z hlediska problematiky možnosti existence jednočinného souběhu přečinu nebezpečného vyhrožování s výše uvedenými příbuznými delikty lze konstatovat, že k takovému souběhu může dojít v případě trestného činu nebezpečného pronásledování, obzvláště pokud jde o formy jednání uvedené pod písmeny b), c), d) a e) v odstavci 1 § 354 TZ. U zbylých trestných činů naopak dochází k vyloučení jednočinného souběhu.

3.2 Komparace přečinu nebezpečného vyhrožování k vybraným zahraničním právním úpravám téhož deliktu

Zajímavým a přínosným může být nejen srovnání přečinu nebezpečného vyhrožování s jemu příbuznými trestnými činy v rámci českého trestního práva, nýbrž i jeho komparace vůči zahraničním právním úpravám téhož deliktu. Pro účely této komparace autor práce zvolil trestněprávní úpravu Spolkové republiky Německo, Rakouské republiky a Švýcarské konfederace, a to především z důvodu úzké geografické, ale i historické a kulturní provázanosti těchto států s Českou republikou.

3.2.1 Komparace s německou právní úpravou

Trestní právo hmotné je na území Spolkové republiky Německo ovládáno Trestním zákoníkem Spolkové republiky Německo, přičemž jednotlivé skutkové podstaty trestných činů jsou pak obdobně jako v rámci české právní úpravy obsaženy v jeho zvláštní části. Pro účely komparace s přečinem nebezpečného vyhrožování dle české právní úpravy se jakožto nejvhodnější jeví právě trestný čin vyhrožování. Ten je z pohledu systematiky Trestního zákoníku SRN zakotven v jeho osmnáctém díle mezi trestnými činy proti osobní svobodě. Znění předmětného ustanovení § 241 se dne 1. července 2021 značně rozšířilo v důsledku nabytí účinnosti zákona o boji proti pravicovému extremismu a trestným činům z nenávisti přijatého dne 30. března 2021, přičemž původní odstavce 1 a 2 zůstaly ponechány jakožto odstavce 2 a 3 a došlo k vložení nových odstavců 1, 4 a 5.

Vzhledem k velmi krátkému období platnosti a účinnosti této nové právní úpravy je zatím její ověřený či autorizovaný překlad do českého znění nedostupný. Následující překlad pěti zmiňovaných odstavců tedy vypracoval autor této diplomové práce, a to za pomoci systematické

komparace originálního znění německého zákona s českým zněním Trestního zákoníku SRN ve stavu k 1. lednu 2014, vypracovaným JUDr. Jiřím Krukem.¹¹¹

„§ 241 Vyhrožování

(1) Kdo jinému vyhrožuje spácháním trestného činu proti svobodě rozhodování v sexuální oblasti, tělesné integritě, osobní svobodě nebo proti věci významné hodnoty, namířeného proti němu nebo proti osobě mu blízké, trestá se trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

(2) Kdo jinému vyhrožuje spácháním zločinu namířeného proti němu nebo proti osobě mu blízké, trestá se trestem odnětí svobody až na dva roky nebo peněžitým trestem.

(3) Stejně se trestá, kdo proti dobrému vědomí jinému předstírá, že bezprostředně hrozí uskutečnění zločinu namířeného proti němu nebo proti osobě mu blízké.

(4) Je-li čin spáchán veřejně, ve shromáždění nebo rozšiřováním písemností (§ 11 odst. 3), trestá se v případě odstavce 1 trestem odnětí svobody až na dva roky nebo peněžitým trestem a v případě odstavců 2 a 3 trestem odnětí svobody až na tři roky nebo peněžitým trestem.

(5) Ustanovení o návrhu na trestní stíhání použitelná na hrozící trestný čin se použijí obdobně.“

Již z prvního pohledu na dosavadního znění skutkových podstat trestného činu vyhrožování, tedy na odstavce 2 a 3, je zřejmé, že oproti české úpravě nebezpečného vyhrožování je zde obsah výhrůžky vyjádřen mnohem obecnějším způsobem, když k naplnění skutkové podstaty německého vyhrožování podle odstavce 2 postačí vyhrožování spácháním zločinu namířenému proti osobě poškozeného či osobě jemu blízké. Jelikož i německé trestní právo hmotné rozlišuje z pohledu trestněprávní nauky mezi zločiny a přečiny, je zapotřebí v souladu s § 12 odst. 1 Trestního zákoníku SRN považovat za zločiny ty protiprávní činy, které jsou v nejnižší výměře ohroženy trestem odnětí svobody v trvání jednoho roku nebo trestem vyšším. Odstavec 3 pak postihuje též předstírané hrození uskutečněním takového zločinu. I vzhledem ke stejné trestní sazbě stanovené za odstavce 2 a 3 tedy nezáleží na tom, zda pachatel svou výhrůžku spácháním zločinu namířeného proti jinému či jeho osobě blízké zamýšlí uskutečnit, či nikoliv.

---

¹¹¹ KRUK, Jiří. Trestní zákoník Spolkové Republiky Německo, stav 01. 01. 2014. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014

Účelem nově účinné právní úpravy je rozšíření katalogu trestných činů, jejichž spácháním je zakázáno jinému vyhrožovat, když odstavec 1 zakotvuje nepřípustnost výhrůžky spácháním trestného činu proti svobodě rozhodování v sexuální oblasti, tělesné integritě, osobní svobodě nebo proti věci významné hodnoty. Jedná se tedy o všechny trestné činy obsažené v oddílu třináctém, sedmnáctém a osmnáctém zvláštní části Trestního zákoníku SRN, ale též ty trestné činy, jež jsou namířeny proti cizí věci významné hodnoty.

Nový odstavec 4 pak zpřísňuje trestní sazbu trestu odnětí svobody o jeden rok ve vztahu k odstavcům 1, 2 a 3, a to tehdy, je-li vyhrožování spácháno veřejně, ve shromáždění či rozšiřováním písemností, přičemž písemnostem jsou v souladu s § 11 odst. 3 Trestního zákoníku SRN na roveň postaveny zvukové a obrazové záznamy, databáze, vyobrazení a jiná znázornění.

3.2.2 Komparace se švýcarskou právní úpravou

V rámci Švýcarského trestního zákoníku lze trestný čin odpovídající českému přečinu nebezpečného vyhrožování nalézt ve čtvrtém titulu jeho druhé knihy, tedy mezi zločiny a přečiny proti svobodě. Konkrétní znění článku 180 pak vypadá následovně:

„Článek 180 - Vyhrožování

(1) Kdo vyvolá u jiného těžkým vyhrožováním úlek nebo strach, trestá se, na návrh, trestem odnětí svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem.

(2) Pachatel se stíhá z úřední povinnosti, jestliže:

a) je manžel oběti a vyhrožování bylo spácháno během manželství nebo do jednoho roku po rozvodu; nebo

b) je zapsanou partnerkou nebo zapsaným partnerem oběti a vyhrožování bylo spácháno během zapsaného partnerství nebo do jednoho roku po jeho zrušení; nebo

c) je heterosexuálním nebo homosexuálním životním partnerem oběti, pokud vedou společnou domácnost na neurčitou dobu a vyhrožování bylo spácháno během této doby nebo do jednoho roku po odloučení.“¹¹²

Z jazykového výkladu předmětného ustanovení vyplývá, že k nástupu trestní odpovědnosti pachatele za vyhrožování podle švýcarského trestního zákoníku nepostačí pouhá možnost

---

¹¹² KRUK, Jiří. Švýcarský trestní zákoník stav k 01. 01. 2014. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014

vzbuzení důvodné obavy u adresáta výhrůžky. Naopak podmínkou trestnosti je zde skutečné vyvolání úleku či strachu u poškozeného, a to v reakci na pachatelovo *těžké* vyhrožování. Zjištění skutečného rozsahu pojmu *těžké vyhrožování* je pak nejspíše ponecháno na švýcarské soudní praxi, jelikož jeho zákonná definice neexistuje.

Je též zapotřebí si povšimnout, že k trestání pachatele za jednání popsané v základní skutkové podstatě podle odstavce 1 dochází pouze na návrh. V souladu s článkem 30 švýcarského trestního zákoníku platí, že: *„je-li čin trestný pouze na návrh, pak může každá osoba, která jím byla poškozena, navrhnout trestní stíhání pachatele.“* Článek 30 a následující pak stanoví pravidla uplatňování práva návrhu, a to včetně tříměsíční prekluzivní lhůty či možnosti vzdání se takového práva. Zákonná úprava obsahuje též možnosti postupu pro osoby, jež nemají plnou právní subjektivitu.

Odstavec 2 pak taxativně vyjmenovává zvláštní případy vyhrožování, u kterých je společenská závažnost činu natolik zvýšena, že dochází ke stíhání pachatele z úřední povinnosti, nikoli tedy pouze na návrh osoby poškozeného. Švýcarský trestní zákoník tímto klade velký důraz na potírání všech forem domácího násilí, když za takovéto „kvalifikované“ případy vyhrožování považuje vyhrožování spáchané mezi manžely, zapsanými partnery či heterosexuálními nebo homosexuálními životními partnery vedoucími společnou domácnost. Všechny tyto sociální svazky požívají takové zvýšené ochrany až po dobu jednoho roku od svého zániku.

Za spáchání takového trestného činu, nehledě na způsob zahájení trestního stíhání, hrozí jeho pachateli trest odnětí svobody až na tři léta nebo trest peněžitý. Z pohledu trestní sankce je tak tento trestný čin v porovnání s jeho českým ekvivalentem přísněji trestný.

3.2.3 Komparace s rakouskou právní úpravou

Porovnání českého právního řádu s tím rakouským je zajímavé nejen díky geografické blízkosti obou států, ale též z důvodu jejich vzájemně propojené historie, když oba právní řády prošly společným vývojem a k jejich oddělení došlo až po vzniku samostatného Československa v roce 1918. V Rakousku v současnosti platí Trestní zákoník - Spolkový zákon ze dne 23. 1. 1974 a odpovídající trestný čin, obsahově nejvíce se blíží českému přečinu nebezpečného vyhrožování, lze nalézt v rámci třetího oddílu mezi trestnými jednáními proti svobodě, konkrétně pak v ustanovení § 107.

„§ 107

(1) *Kdo jinému nebezpečně vyhrožuje, aby jej vystavil strachu nebo znepokojení, trestá se trestem odnětí svobody až na jeden rok.*

(2) *Kdo spáchá nebezpečnou vyhrůžku tím, že hrozí smrtí, těžkým zmrzačením nebo nápadným zohavením, únosem, žhářstvím, ohrožením jadernou energií, ionizující zářením nebo výbušninami nebo zničením hospodářské existence nebo společenského postavení nebo osobu, které se vyhrožuje nebo jiného, proti němuž směřuje násilí nebo nebezpečná vyhrůžka, uvede těmito prostředky do déle trvajícího stavu spojeného s mučivými útrapami, trestá se trestem odnětí svobody až na tři léta.*

(3) *V případech vyjmenovaných v § 106 odst. 2 se uloží tam předpokládaný trest.*¹¹³

Z formulace základní skutkové podstaty v prvním odstavci je zřejmé, že rakouská úprava trestného činu vyhrožování má svou podstatou blíže k úpravě české nežli švýcarské, když pro vznik trestní odpovědnosti pachatele za takové vyhrožování postačí jeho úmysl vystavit poškozeného strachu či znepokojení nehledě na to, zda ke skutečnému vyvolání takových pocitů u poškozeného opravdu došlo.

Odstavec druhý pak jakožto kvalifikovaná skutková podstata obsahuje taxativní výčet konkrétních obsahů výhrůžek, jejichž spáchání představuje vyšší závažnost pro společnost. Totéž ustanovení pak zakotvuje též zvýšenou odpovědnost pachatele za nepříznivý následek svého jednání, jelikož postihuje uvedení poškozeného do *déle trvajícího stavu spojeného s mučivými útrapami*. S pojmem *mučivé útrapy* operuje též TZ, jenž je ve svém § 122 odst. 1 písm. h) zmiňuje jakožto jednu z forem těžké újmy na zdraví. Pro dokreslení situace lze zmínit též rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 8. 1972, z něž vyplývá následující: „*Za mučivé útrapy je nutno považovat bolesti na hranici snesitelnosti, byť jen kratší dobu trvajících, nebo sice bolesti snesitelné, ale déle trvajících, které velmi citelně zasahují celou osobnost postiženého, u něhož pak převládá převážně vnímání bolesti vyvolávající v něm popřípadě i obavy z dlouhého jejich neutuchajícího trvání, pocity, že bolesti vážně ohrožují zdraví nebo život postiženého, apod. Je nerozhodné, že*

---

¹¹³ KRUK, Jiří. Trestní zákoník Rakouska - Spolkový zákon z 23. 01. 1974, ve znění novely č. 134/2013, stav 01. 01. 2014. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014

*takovou intenzitu bolesti vyvolává i zvláštní psychický nebo fyzický stav postiženého, bez něhož by byla jejich intenzita mírnější.*¹¹⁴

Pro výklad pojmu nebezpečné výhrůžky je klíčové ustanovení § 74 odst. 1 bod 5 rakouského trestního zákoníku, kde ji rakouský zákonodárce definoval jakožto pohrůžku poraněním těla, porušením svobody, poškozením cti nebo majetku, která je způsobilá vzbudit u osoby, které se hrozí, se zřetelem na poměry a její osobní situaci nebo závažnost zla, kterým se hrozí, oprávněnou obavu, bez rozdílu na to, zda zlo, kterým se hrozí, je namířeno proti samotné osobě, které se hrozí, proti jejím příslušníkům nebo proti jiným osobám, které jsou svěřeny její ochraně nebo jí osobně blízkým osobám.

Třetí odstavce pak znovu zpřísňuje trestní sazbu ve vztahu k pachatelem způsobenému následku, když odkazem na § 106 odst. 2 stanovuje odpovědnost pachatele za případnou sebevraždu či pokus sebevraždy adresáta výhrůžky v důsledku takové nebezpečné výhrůžky. Sazba trestu odnětí svobody se pak v takovém případě pohybuje od jednoho roku do deseti let.

Autor této práce spatřuje ve výše uvedených zahraničních úpravách vícero zajímavých prvků, které by mohly tuzemskému zákonodárci posloužit jako kvalitní inspirace pro zdokonalení české právní úpravy přečinu nebezpečného vyhrožování. Z německé právní úpravy stojí za vyzdvižení přísnější trestání takového vyhrožování, jež je spácháno veřejně, ve shromáždění či rozšiřováním písemností. Vyhrožování spáchané takovým způsobem má totiž dle názoru autora této práce mnohem větší potenciál ke způsobení újmy u adresáta takových výhrůžek, a to ať už jde o újmu psychickou či o újmu na dobré pověsti. Autor této práce se domnívá, že by mohlo v českém právním řádu dojít k obdobné formulaci nové skutkové podstaty, ať už by došlo k rozšíření jejich počtu, či by v návaznosti na mou polemiku učiněnou v pododdíle 2.2.5 této práce došlo k nahrazení kvalifikované skutkové podstaty dle § 353 odst. 2 písm. e) TZ.

Inspiraci v obdobném směru může poskytnout i rakouská právní úprava, a to konkrétně v přísnějším sankcionování takového vyhrožování, kterým je adresát výhrůžek uveden *do déle trvajícího stavu spojeného s mučivými útrapami*. Zakotvení takového neblahého psychického následku jako samostatné kvalifikované skutkové podstaty by mohlo být pozitivní změnou

---

¹¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 8. 1972, sp. zn. 5 To 18/72

současné podoby právní úpravy přečinu nebezpečného vyhrožování, je však otázkou, do jaké míry by způsobilo obtíže posuzování skutečného rozsahu psychické újmy poškozeného.

Ze švýcarské právní úpravy zaujala autora této práce především konstrukce základní skutkové podstaty a její institut zahájení trestního stíhání pouze na návrh osoby poškozené takovým trestným činem. Tento prvek pozitivně přispívá k nezatěžování orgánů činných v trestním řízení takovými případy, ve kterých sám poškozený nevnímá společenskou závažnost pachatelova jednání jako natolik vysokou, aby považoval jeho trestní stíhání za nutné. V tomto institutu spatřuje autor práce nejen snahu o vyhovění zásadě subsidiarity trestní represe, v našem právním řádu vyjádřené v § 12 odst. 2 TZ, ale též snahu o vyvážení zásady legality dle § 2 odst. 3 TŘ, která ukládá státnímu zástupci povinnost stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví. Důsledkem striktního dodržování této zásady totiž může docházet k nežádoucímu přetěžování trestní justice, a to zvláště u některých méně závažných trestných činů, kterým základní skutková podstata přečinu nebezpečného vyhrožování bezpochyby je. Úskalí tohoto institutu lze spatřovat v případném posuzování takových případů, kdy by návrh nebyl poškozeným učiněn v důsledku nátlaku vyvíjeného na něj právě původcem výhrůžek. Jelikož si takovou situaci lze představit zejména v rámci partnerského svazku, ať už mezi mužem a ženou nebo osobami stejného pohlaví, jeví se jako vhodné řešení přijaté Švýcarským trestním zákoníkem, tedy stíhání takových případů z úřední povinnosti.

Závěr

V první kapitole této práce jsem se zaměřil na historický vývoj trestněprávní úpravy nebezpečného vyhrožování, jehož první etapou bylo přijetí zákona o zločinech, přečinech a přestupcích v roce 1852. Byl jsem překvapen poměrně vysokou úrovní a legislativní kvalitou tohoto zákona, stejně jako značnou podobou tehdejšího znění skutkové podstaty trestného činu nebezpečného vyhrožování s úpravou současnou. Následně jsem zmapoval vývoj trestního práva hmotného ve vztahu k nebezpečnému vyhrožování po vzniku samostatné Československé republiky, od recepčních snah v roce 1918, přes zákon na ochranu republiky až po novou trestněprávní úpravu v TZ1950 a TZ1961, silně ovlivněnou tehdejší všudypřítomnou socialistickou ideologií. Tuto kapitolu jsem zakončil komparací se slovenskou úpravou téhož deliktu, jejímž účelem bylo nastínit odlišný vývoj této problematiky v samostatných republikách vzniklých rozdělením Československa v roce 1993.

Druhá kapitola této práce byla věnována současné úpravě předmětného deliktu, přičemž nejprve jsem podrobně rozebral skutkovou podstatu trestného činu nebezpečného vyhrožování z hlediska jejích obligatorních i fakultativních znaků. Zvláštní pozornost jsem věnoval neurčitému právnímu pojmu důvodné obavy jakožto součásti objektivní stránky, který při posuzování trestnosti stíhaného jednání zpravidla hraje klíčovou roli. Danou problematiku jsem osvětlil především za použití četné judikatury vztahující se k tomuto pojmu. Následně jsem podrobně rozebral jednotlivé okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby ve kvalifikovaných skutkových podstatách, přičemž poté jsem přenesl pozornost na sankci jakožto součást mnou zkoumané právní normy a věnoval se jednotlivým druhům trestů, jež mohou být za spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování uloženy. Na toto jsem navázal porovnáním přečinu nebezpečného vyhrožování s jemu odpovídajícím správním deliktem, tedy přestupkem proti občanskému soužití. V poslední, páté podkapitole jsem se pak poměrně stručně zabýval vybranými kriminalistickými statistikami ve vztahu nejen k přečinu nebezpečného vyhrožování, ale též k jemu odpovídajícímu přestupku proti občanskému soužití. Statistické údaje se týkají především celkového počtu registrovaných skutků za určité období, podílu mladistvých či nezletilých pachatelů na něm a také roli, kterou při páchaní přečinu nebezpečného vyhrožování hrají návykové látky. Pozornost je též věnována statistikám týkajícím se ukládaných sankcí a jednotlivých druhů trestů.

V následující, třetí kapitole práce jsem nejdříve provedl komparaci přečinu nebezpečného vyhrožování s jinými trestnými činy, jejichž skutkové podstaty s ním nejvíce souvisí – přečiny nebezpečného pronásledování a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, trestnými činy

vydírání a loupeže, jakož i trestnými činy vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci nebo úřední osobu. Pozornost jsem věnoval též možnostem existence jednočinného souběhu přečinu nebezpečného vyhrožování s těmito ostatními zkoumanými delikty. V druhé podkapitole došlo též na komparaci tuzemské právní úpravy vyhrožování s právními úpravami zahraničními, přičemž pro tyto účely jsem zvolil trestněprávní úpravy SRN, Rakouska a Švýcarska. Každá z těchto úprav je pochopitelně specifická a obsahuje určité zvláštnosti odpovídající danému regionu, v podstatných znacích se však podobají české úpravě. Za vyzdvihnutí stojí například Švýcarskem kladený důraz na ochranu proti domácímu násilí v podobě zakotvení stíhání z úřední povinnosti v případě vyhrožování spáchaného manželem, registrovaným partnerem či pouhým partnerem ve společné domácnosti.

Problematika nebezpečného vyhrožování jakožto společensky nežádoucího jevu byla v průběhu let a v rámci jednotlivých předpisů trestního práva hmotného řešena různými způsoby. Zatímco zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích i jej později nahradivší TZ1950 zvolily cestu kriminalizace nebezpečného vyhrožování na úrovni trestněprávní, TZ1961 ho v době svého přijetí ponechal v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe v rovině deliktního práva správního. Současné zakotvení tohoto deliktu na úrovni TZ sice respektuje převažující historické tendence, otázkou však zůstává, zda je toto řešení tím správným.

Jako autor této práce se domnívám, že ačkoliv účinná ochrana společnosti před nebezpečnými výhružkami jakožto objekt přečinu nebezpečného vyhrožování nemusí vždy spočívat v postihování pachatele v rámci trestního řízení, zakotvení trestněprávního postihu těch společensky nejškodlivějších výhružek je v moderní době stále zapotřebí. Považuji však za zvažování hodné, zda by neměla být současná trestněprávní úprava nebezpečného vyhrožování více kazuistická a jako taková nabízet méně prostoru pro úvahu soudu při rozhodování o naplnění klíčového znaku vzbuzení důvodné obavy. Jako možné řešení se nabízí např. zakotvení demonstrativního výčtu konkrétních způsobů takového vyhrožování zasluhujících trestněprávní postih, nebo vymezení pojmu důvodné obavy na nejvyšší judikатурní úrovni, tedy např. v rámci stanoviska Nejvyššího soudu ČR. Současná poměrně vágní formulace skutkové podstaty trestného činu nebezpečného vyhrožování vede dle mého názoru k navyšování zátěže již takto přetížených orgánů činných v trestním řízení.

Jelikož cílem této práce bylo dopodrobna rozebrat a zhodnotit historickou i platnou právní úpravu přečinu nebezpečného vyhrožování v České republice a poskytnout úvahy de lege ferenda, věřím, že jsem jakožto autor práce tento cíl naplnil a práce jako taková bude moci v budoucnu

posloužit jako orientační bod pro jiné osoby, které se budou věnovat zkoumání tohoto trestného činu.

Seznam zkratek

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

TŘ – zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

TZ 1950 – zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon

TZ 1961 – zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

SRN – Spolková republika Německo

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

- BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7.
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*, 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.
- GLOGAR, R. a kol.: *Trestní zákon. Komentář*. Praha: Orbis, 1958
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.
- JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3.
- JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.
- KRUK, Jiří. *Trestní zákoník Rakouska - Spolkový zákon z 23. ledna 1974, naposledy změněn zákonem č. 134/2013, stav 01.08.2013*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013
- KRUK, Jiří. *Trestní zákoník Spolkové Republiky Německo, stav 01. 01. 2014*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014
- KRUK, Jiří. *Švýcarský trestní zákoník stav k 01. 01. 2014*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014
- LEPŠÍK Josef: *Zákon na ochranu republiky s důvodovou zprávou*, Praha: Nakladatel František Borový, 1923
- MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.
- VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 2., nezměn.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3506-4.
- VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

- ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.
- ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5

Seznam odborných článků

- BORČEVSKÝ Pavel. K pojmu organizované skupiny jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Trestněprávní revue, 2022, č. 1, Praha: Nakladatelství C. H. Beck
- LUKÁŠOVÁ Marcela. Nepodmíněný trest odnětí svobody ve světle alternativních a krátkodobých trestů. Trestněprávní revue, 2020, č. 1, Praha: Nakladatelství C. H. Beck
- KOPŘIVA, Marcela. Soudce v říší účelu trestu. Trestněprávní revue, 2020, č. 3, Praha: Nakladatelství C. H. Beck

Seznam použité judikatury

- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 67 To 343/2015
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky Zm I 253/27 ze dne 9. 9. 1927
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 14. 1. 1971, sp. zn. 3 Tz 119/70
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. 8 Tdo 254/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 7. 2011, sp. zn. 8 Tdo 849/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 1994 sp. zn. Tzn 57/93
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu SR ze dne 28. 5. 1976, sp. zn. 4 To 13/76
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 7. 1985, sp. zn. 11 To 51/85
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 2006, sp. zn. 3 Tdo 840/2006-I.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2004, sp. zn. 5 Tdo 253/2004
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 2. 9. 1965, sp. zn. 5 Tz 38/65
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 10. 11. 1982, sp. zn. 1 Tz 27/82
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2018, sp. zn. 7 Tdo 559/2018
- Usnesení Ústavního soudu ČSFR ze dne 9. 6. 1992, sp. zn. I. ÚS 191/92
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 8 Tdo 510/2016
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 8. 1972, sp. zn. 5 To 18/72

Seznam použitých právních předpisů

- Constitutio criminalis Josephina (Trestní zákoník Josefa I. z roku 1707)
- Constitutio criminalis Theresiana (Trestní zákoník Marie Terezie z roku 1768)
- Všeobecný zákoník o zločinech a trestech na ně (Trestní zákoník Josefa II. z roku 1787)
- Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích (1803)
- Zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích
- Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky
- Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 38/1961 Sb., o místních lidových soudcích
- Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

Seznam použitých internetových zdrojů

- Přehledy o pravomocně vyřízených právnických osobách podle paragrafů (odsouzených + vyřízených jinak) za roky 2017, 2018, 2019 a 2020; dostupné z webu <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>
- Kriminalita - Policie České republiky. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. Copyright © 2022 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.05.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

- Aplikace jaktrestame.cz [online]. Dostupné z: https://jaktrestame.cz/aplikace/#appka_here
- Přestupky - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 22.06.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/prestupky.aspx>
- Trestní zákoník Spolkové republiky Německo (v českém znění dostupný na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgrp4by&tocid=nnptembrgrp4by>)
- Švýcarský trestní zákoník (v českém znění dostupný na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgrp4brge&rowIndex=0>)
- Rakouský trestní zákoník (v českém znění dostupný na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgnpxe4bv&rowIndex=0>)
- DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO40_2009CZ. (Dostupné z: www.aspi.cz.) ISSN 2336-517 X.

Seznam ostatních zdrojů

- Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Důvodová zpráva k zákonu č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- Důvodová zpráva k zákonu č. 56/1965 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 140/1961 Sb.
- BEEROVÁ, Zuzana. Místní lidové soudy na Jablonecku. 2019. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra právních dějin. Vedoucí práce doc. JUDr. Jiří Šouša Ph.D.
- Zpráva Nejvyššího soudu o výsledcích prověrky činnosti dvou krajských soudů jako soudů druhého stupně na trestním úseku, projednaná a schválená v presidiu dne 25. 7. 1967, Prz 19/67 (uveřejněná pod č. IV/1967 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR)

Abstrakt

Trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zák.

Tato práce je zaměřena na trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Cílem této práce je komplexně zhodnotit a rozebrat historickou i současnou právní úpravu trestného činu nebezpečného vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku a zamyslet se nad úvahami de lege ferenda.

Diplomová práce je rozčleněna do tří kapitol. První kapitola se zabývá historickým vývojem společenského jevu nebezpečného vyhrožování a jeho kriminalizace na území dnešní České republiky. Podrobně zmapováno je zejména období od přijetí trestního zákona v roce 1852 až do právní úpravy současné, upravované trestním zákoníkem z roku 2009.

Kapitola druhá je věnována současné úpravě trestného činu nebezpečného vyhrožování, především pak jednotlivým obligatorním i fakultativním znakům skutkové podstaty tohoto přečinu. Zvláštní pozornost je pak určena neurčitému právnímu pojmu důvodné obavy, jehož skutečný obsah je v této kapitole objasněn za pomoci relevantní judikatury. Dále v této kapitole dochází například k rozboru jednotlivých druhů uložitelných sankcí či určitých statistických údajů.

Třetí kapitola je vyhrazena komparativní činnosti. Ve své první podkapitole se soustředí na porovnání přečinu nebezpečného vyhrožování s jemu příbuznými trestnými činy jako například násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, nebezpečné pronásledování či vydírání. Druhá podkapitola je pak věnována komparaci tuzemské právní úpravy s právními úpravami Spolkové republiky Německo, Rakouska a Švýcarska, jakož i jejich hodnocení de lege ferenda ve vztahu k české právní úpravě.

Klíčová slova: trestný čin, nebezpečné vyhrožování, důvodná obava

Abstract

The Crime of Dangerous Threatening under Section 353 of the Criminal Code

This thesis is focused on the crime of dangerous threatening according to section 353 of Act No. 40/2009 Coll., Criminal Code. The aim of this work is to comprehensively evaluate and analyze the historical and current legal regulation of the crime of dangerous threatening and to reflect on the considerations *de lege ferenda*.

The thesis is divided into three chapters. The first chapter deals with the historical development of the social phenomenon of dangerous threatening and its criminalization on the territory of today's Czech Republic. In particular, the period from the adoption of the Criminal Code in 1852 to the current legislation regulated by the Criminal Code of 2009 is mapped in detail.

The second chapter is devoted to the current regulation of the crime of dangerous threatening, especially to the obligatory and facultative elements of the *actus reus* of this crime. Special attention is then given to the imprecise legal concept of reasonable fear, the real content of which is clarified with the help of relevant case-law. Furthermore, this chapter contains an analysis of individual types of sanctions that can be imposed or certain statistical data.

The third chapter is reserved for comparison. In its first sub-chapter, it focuses on the comparison of the crime of dangerous threatening with its related crimes, such as violence against group of people and individual, dangerous pursuing or extortion. The second sub-chapter is then devoted to a comparison of domestic legislation with the legislation of the Federal Republic of Germany, Austria and Switzerland, as well as their evaluation *de lege ferenda* in relation to the Czech legislation.

Keywords: criminal offense, dangerous threatening, reasonable fear

